

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala palvelee yhteiskuntaa vastaamalla toimivista ja turvallisista liikenne- ja viestintäyhteyksistä kestävin ratkaisuin.

Toimintaympäristö

Sähköisten viestintäverkkojen ja digitaalisten palveluiden merkitys yhteiskunnan toimivuudelle on keskeinen. Yleisten muutostrendien lisäksi toimintaympäristöä muokkaavat vahvasti teknologisen kehityksen ja internetin hyödyntämisen ohella yhä laajentuvan toimialan globaali luonne, muuttuvat käyttötottumukset sekä toiminnan luotettavuuteen ja turvallisuuteen liittyvät haasteet. Julkisen talouden haasteet, kansallisen kilpailukyvyn parantaminen, ilmastopolitiikka, alue- ja yhdyskuntarakenteen samoin kuin elinkeino- ja väestörakenteen muutokset sekä palveluiden turvaaminen edellyttävät poikkihallinnollista yhteistyötä sekä uusia, nykyistä tehokkaampia ja vaikuttavampia keinoja kestävään liikenne- ja viestintäpoliittiseen päätöksentekoon.

Viestintäpolitiikka

Digitaalisen yhteiskunnan kehittäminen edellyttää aktiivista viestintäpolitiikkaa sekä kaikkien ministeriöiden omilla hallinnonaloillaan toteuttamia älystrategioita. Viestintäpolitiikassa toteutetaan omaa älystrategiaa (KIDE-hanke). Yhteiskunnan toiminta perustuu merkittävässä määrin erilaisten tieto- ja viestintäverkkojen ja -järjestelmien hyödyntämiseen ja niiden mahdollistamien digitaalisten palveluiden ja sisältöjen käyttöön. Internetin yli tapahtuvat toiminnot ja välitettävät palvelut yleistyvät hyvin nopeasti ja näistä hyvänä esimerkkinä ovat nopeasti kehittyvät ja laajentuvat pilvipalvelut. Suomen talouskehityksen, kasvun ja kilpailukyvyn kannalta on keskeistä pystyä muuttamaan vahva viestintäinfrastruktuuri- ja palveluosaaminen vahvuudeksi digitaalisen kehityksen laajassa hyväksikäytössä. Kyse ei ole vain erilaisten teknologisten sovellusten tai uusien palveluiden kehittymisestä, vaan myös niiden laajamittaisesta käytöstä ja sen ympärille syntyvästä liike- ja muusta toiminnasta. Huomiota tulee kiinnittää myös siihen, että tietoliikenneyhteydet Suomesta ulkomaille ovat riittävät.

Viestintäpolitiikalla haetaan välineitä toimivaan ja turvalliseen yhteiskuntaan sekä tehoa yritysten ja julkisen sektorin toimintaan. Kasvavassa määrin huomio kohdistuu tieto- ja viestintäteknologian ja digitaalisten palveluiden kasvupotentiaalin hyödyntämiseen työllisyyden ja taloudellisen kasvun edistämiseksi. Keskeisessä roolissa on myös sähköisen viestinnän lainsäädännön uudistamishanke (tietoyhteiskuntakaari), jolla pyritään selkeyttämään, ajanmukaistamaan ja parantamaan lainsäädäntöä. EU-tasolla tuetaan digitaalisten sisämarkkinoiden syntymistä Eurooppa 2020 -strategian mukaisesti. Viestintäpolitiikan tavoitteena on myös huolehtia siitä, että viestinnän peruspalvelut ovat kaikkien saatavilla laadukkaina ja kohtuuhintaisina. Tällaisia peruspalveluita ovat lainsäädännössä määritellyt puhelin-, laajakaista- ja postitoiminnan yleispalvelut sekä Yleisradio Oy:n julkinen palvelu. Laajakaista 2015 -hankkeella edistetään haja-asutusalueiden laajakaistarakentamista. Myös viestintäverkkojen luotettavuus, häiriöttömyys ja turvallisuus on varmistettava kaikissa oloissa ja kyberuhkien torjuntaan on varauduttu riittävästi.

Viestintäpolitiikalla vaikutetaan myös siihen, että monipuolisia, käyttäjien tarpeisiin vastaavia viestintä- ja sisältöpalveluita on mahdollista tarjota toimivilla viestintämarkkinoilla. Lainsäädännön, toimilupa- ja taajuuspolitiikan sekä vastaavien keinoin edistetään viestintäverkkojen kehittämistä, monipuolista palvelutarjontaa ja tervettä kilpailua. Median sopeutumista digitaaliseen murroksen edistetään uudella innovaatiotuella.

Digitaalisen teknologian murrosvaiheessa on tärkeää pystyä ennakoimaan tulevaa ja mahdollistamaan kehityksen mukanaan tuomaa potentiaalia kasvun ja hyvinvoinnin lisäämisessä sekä parantamaan tätä kautta yhteiskunnan toimivuutta. Tavoitteena on, että erilaisilla sähköisten palveluiden käyttöä edistävillä hankkeilla, julkisten tietovarantojen avaamisella ja laajalla yhteistyöllä

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

saadaan aikaan toimintatapojen muutos, jolla vastataan yhteiskunnan rakenteellisiin muutoksiin ja vahvistetaan Suomen hyvinvointia ja taloudellista kasvua.

Viestintäpolitiikkaa tukevia määrärahoja ovat Viestintäviraston määrärahat, valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen varatut määrärahat, sanomalehdistön tuki, median innovaatiotuki sekä Yleisradio Oy:n rahoitukseen tarkoitettu määräraha.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa *viestinnän toimialalle* seuraavat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:

- Monipuolisia, korkealaatuisia ja kohtuuhintaisia viestintä- ja tietoyhteiskuntapalveluita on saatavilla koko maassa.
- Viestinnän ja tietoyhteiskunnan peruspalvelut ja niiden turvallisuus on varmistettu.
- Tieto- ja viestintäteknologiaa ja digitaalisia palveluita käytetään täysimääräisesti yhteiskunnan toimivuuden, kansalaisten hyvinvoinnin ja yritysten kilpailukykyyn edistämiseksi.

Liikennepolitiikka

Liikennepolitiikan tavoitteena on taata sujuvat ja turvalliset matkat ja kuljetukset elinkeinoelämän ja asukkaiden tarpeiden mukaisesti ympäristökysymykset huomioon ottaen. Tarjottava palvelutaso perustuu asiakastarpeisiin, yhteiskunnallisiin tavoitteisiin sekä käytettävissä oleviin resursseihin. Liikennepolitiikan keinoin tavoitteena on luoda edellytykset elinkeinoelämälle globaalisti kilpailukykyiseen toimintaan ja jokaiselle toimivaan arkeen. Liikennepolitiikan uusien toimintatapojen sekä liiketoimintojen ja markkinoiden kehittymistä vauhditetaan laaja-alaisella yhteistyöllä ja monipuolisilla kokeiluilla. Liikenteen EU- ja kansainvälisen tason asioihin vaikutetaan aktiivisesti ja ennakoivasti.

Tulevaisuuden liikennejärjestelmä nähdään infrastruktuurin, palveluiden ja tiedon yhdessä muodostamana kokonaisuutena. Liikennejärjestelmä palvelee ja on osa elinkeinoelämän, talouden, työllisyyden, hyvinvoinnin ja alueiden kehittämistä. Liikennejärjestelmää kehitetään toimintavarmaksi, ennakoitavaksi ja esteettömäksi.

Liikenneverkolla varmistetaan keskeisen väyläverkon tarkoituksenmukainen kunto sekä koko verkon päivittäinen liikennöitävyys ja hoitotaso. Erityisesti painotetaan raideliikenteen täsmällisyyttä ja toimintavarmuutta parantavia toimenpiteitä.

Kuljetusjärjestelmän ja liikennepalvelujen logistista varmuutta kehitetään alan toimijoiden yhteistyönä. Joukkoliikenteestä luodaan pidemmän aikavälin kuluessa eri osapuolten yhteistyönä kaikille käyttäjäryhmille helppokäyttöinen ja yhtenäinen palvelukokonaisuus, joka sisältää myös käyttäjäystävällisen, yhteentoimivan joukkoliikenteen maksu- ja informaatiojärjestelmän. Julkisin varoin rahoitettuja henkilökuljetuksia tehostetaan hallituksen rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanopäätöksen mukaisesti.

Kaupunkiseutujen liikenneolosuhteiden parantamiseksi tehostetaan olemassa olevan kapasiteetin käyttöä sekä edistetään kaupunkiseutujen joukkoliikennettä, erityisesti raideliikennettä ja sen liityntäyhteyksiä ja pyritään löytämään ratkaisu liityntäpysäköinnin järjestämistapoihin sekä parannetaan kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita. Yhteensovittamalla maankäytön, asumisen, liikenteen sekä palvelurakenteiden ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä voidaan tehostaa resurssien käyttöä. Maankäytön, asumisen ja liikenteen kattavien MAL-aiesopimusmenettelyn edistämiseksi valtio rahoittaa pieniä kustannustehokkaita hankkeita kuluvalle hallituskaudella.

Liikenteen turvallisuusvision mukaan kenenkään ei tarvitse kuolla eikä loukkaantua vakavasti liikenteessä. Vision toteutumista edistetään vastuullisuutta korostaviin, ennalta ehkäiseviin ja riskianalyytipohjaisiin toimintamalleihin perustuvalla pitkäjänteisellä ja poikkihallinnollisella liikennejärjestelmän kehittämisellä. Tieliikenteessä tavoitteena on jatkuva turvallisuuden parantaminen. Lentoliikenteen, merenkulun ja rautatieliikenteen saavutetun hyvän turvallisuustason säilyttäminen edellyttää jatkuvaa määrätietoista turvallisuustyötä.

Liikenteen aiheuttamia haittoja vähennetään vaikuttamalla liikkumistarpeeseen sekä liikkumis- ja kuljetusvalintoihin informaatiolla ja ohjaamalla liikennettä kestäviin liikennemuotoihin. Pidemmän aikavälin tavoitteet edellyttävät kestäviin, uusiutuviin polttoaineisiin ja vähäpäästöisiin ajoneuvoihin

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

perustuvan liikennejärjestelmän kehittämistä. Lisäksi kiinnitetään erityistä huomiota myös liikenteen energiatehokkuuden parantamiseen.

Liikennepolitiikkaa tukevia määrärahoja ovat perusväylänpidon määrärahat, liikenneverkon kehittäminen, liikenteen viranomaispalvelut, joukkoliikenteen palvelujen ostot sekä tuet, merenkulkuelinkeinon tukeminen, ilmaliikenteen korvaukset ja tuet sekä tienpidon valtionavut.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa *liikenteen toimialalle* seuraavat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:

— Matka- ja kuljetusketjut toimivat sujuvasti hyvinvointia ja kilpailukykyä edistäen. Painopisteinä ovat liikennejärjestelmän toimintavarmuuden parantaminen, raideliikenteen lisääminen ja palvelutason parantaminen sekä palvelutason parantaminen joukkoliikenteessä tavoitteena matkustajamäärien kasvu ja yksityisautoilun vähentäminen.

— Matka- ja kuljetusketjut toimivat turvallisesti. Tavoitteena on, että Suomi on liikenneturvallisuudeltaan Euroopan parhaiden maiden joukossa. Painopisteenä on tieliikenteen turvallisuuden jatkuva parantaminen.

— Liikenteen terveydelle ja luonnolle aiheuttamat haitat minimoidaan. Painopisteenä on liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen Suomen kansainvälisten sopimusten mukaisesti.

— Liikennejärjestelmän ylläpidon ja kehittämisen sekä liikennetoimialan toiminnan tehokkuus paranee käyttäen hyväksi monipuolisesti erilaisia keinoja mm. tieto- ja viestintäteknologiaa.

Tutkimus

Hallinnonalalla tutkimustoimintaa harjoittaa Ilmatieteen laitos, joka on keskeisessä roolissa yhteiskunnan ilmastonmuutoksen sopeutumiseen tarvittavan perustiedon tuottamisessa. Tuotettavalla tiedolla edistetään turvallisuutta.

Hallinnonalan yhteiset tavoitteet

Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö asettaa koko hallinnonalalle seuraavat tavoitteet:

- Huolehditaan yhteiskunnan turvaamiseen liittyvien tehtävien toteuttamisesta.
- Hallinnonalan toiminnan tuottavuutta parannetaan.
- Kehitetään liikenne- ja viestintäalalla tarvittavaa osaamista ja asiantuntemusta sekä tuotetaan tietoa lainsäädännön ja poliittisen päätöksenteon pohjaksi.
- Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan toimintaa kehitetään edelleen tavalla, joka edistää sekä toimialan yhteiskunnallista vaikuttavuutta että hallinnonalan virastojen ja laitosten toiminnallista tuloksellisuutta, taloudellisuutta ja tuottavuutta.
- Lainsäädäntötyö täyttää valtioneuvoston asettamat laatuvaatimukset.
- Inhimillistä pääomaa kehitetään.

Valtion yhtiöt

Liikenne- ja viestintäministeriön omistajaohjauksessa ovat valtion yhtiöt Finavia Oyj ja Finnipilot Pilotage Oy, joiden tavoitteena on tukea liikenteen toimialalle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteiden toteutumista.

Määrärahat ja tuloarviot

Hallinnonalalle ehdotetaan määrärahoja 2 890 milj. euroa. Poliittikalohkoille ehdotetaan määrärahoja seuraavasti: hallinto ja toimialan yhteiset menot 377 milj. euroa, liikenneverkko 1 659 milj. euroa, liikenteen viranomaispalvelut 49 milj. euroa, liikenteen tukeminen ja ostopalvelut 207 milj. euroa, viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen 552 milj. euroa sekä tutkimus 46 milj. euroa.

Liikenteen toimialan veronluonteisista maksuista tuottoarvioiltaan suurimpia ovat meriväylien pidon kustannuksia kattava väylämaksu 42,6 milj. euroa, lentoliikenteen valvontamaksu 11,1 milj. euroa, katsastustoiminnan valvontamaksu 7,3 milj. euroa, Kerava—Lahti -oikoradan investointivero 4,2 milj. euroa ja ratavero 1,25 milj. euroa. Liikenteen toimialalta kerättävistä muista maksuista tuottoarvioiltaan

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

suurin on radanpitoon käytettävä ratamaksu 43,8 milj. euroa. Liikenteen turvallisuusviraston maksutulojen arvioidaan olevan yhteensä 85,0 milj. euroa.

Viestinnän toimialalta arvioidaan kerättävän veronluonteisina maksuina 28,8 milj. euroa, josta huutokauppatulojen ja huutokaupattujen taajuusalueiden toimilupamaksutulojen arvioidaan olevan 21,8 milj. euroa. Lisäksi Viestintäviraston arvioidaan saavan muina maksutuloina 21,2 milj. euroa.

Hallinnonalan sekalaisten tulojen arvioidaan olevan 18,4 milj. euroa.

Yhteenvetotarkastelu sukupuolivaikutuksiltaan merkittävästä toiminnasta

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla otetaan huomioon sukupuolivaikutukset lainsäädännön valmistelussa ja tulosohjauksessa. Tavoitteena on tuottaa suoritteita ja julkisia palveluita, joiden käyttämisessä eri väestöryhmien kuten naisten, miesten, lasten, vanhusten ja vammaisten tarpeet otetaan huomioon. Hallinnonalan henkilöstösuunnittelun tavoitteena on oikein mitoitettu ja osaava henkilöstö, joka työskentelee hyvässä työyhteisössä, jonka työilmapiiriä seurataan ja kehitetään hyväksytyjen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien mukaisesti. Määrärahat kohdennetaan tasa-arvoneutraalisti.

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
31.10.20	<i>Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)</i>		
	— maa- ja vesirakennusvaltuus	-	135,0
31.10.77	<i>Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)</i>		
	— maa- ja vesirakennusvaltuus	84,0	259,0
31.10.79	<i>Elinkaarirahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)</i>		
	— maa- ja vesirakennusvaltuus	660,0	-
31.40.50	<i>Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v)</i>		
	— avustusten myöntämisvaltuus	-	11,0

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2013—2015

	v. 2013	v. 2014	v. 2015	Muutos 2014—2015	
	tilinpäätös 1000 €	varsinainen talousarvio 1000 €	esitys 1000 €	1000 €	%
01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot	440 413	406 341	376 801	-29 540	-7
01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	20 731	20 721	20 582	-139	0
21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	720	1 154	1 660	506	44

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	v. 2013	v. 2014	v. 2015	Muutos 2014—2015	
	tilinpäätös 1000 €	varsinainen talousarvio 1000 €	esitys 1000 €	1000 €	%
29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	418 340	383 438	353 581	-29 857	-8
40. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	622	1 028	978	-50	-5
10. Liikenneverkko	1 880 394	1 710 020	1 658 564	-51 456	-3
01. Liikenneviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	86 355	86 154	81 909	-4 245	-5
20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)	969 235	990 484	917 159	-73 325	-7
35. Valtionavustus länsimetron rakentamiseen (siirtomääräraha 3 v)	24 000	55 744	88 713	32 969	59
(40.) Avustus Finavia Oyj:lle (siirtomääräraha 3 v)	1 100	—	—	—	0
41. Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (siirtomääräraha 3 v)	1 000	1 000	1 000	—	0
50. Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)	9 000	8 000	3 000	-5 000	-62
70. Jäänmurtajan hankinta (siirtomääräraha 3 v)	27 000	46 000	55 000	9 000	20
76. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)	25 574	34 997	34 997	—	0
77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	369 303	393 641	357 036	-36 605	-9
78. Eräät väylähankkeet (siirtomääräraha 3 v)	120 827	25 000	22 000	-3 000	-12
79. Elinkaarirahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)	47 000	69 000	97 750	28 750	42
(88.) Finavia Oyj:n pääomittaminen (siirtomääräraha 3 v)	200 000	—	—	—	0
20. Liikenteen viranomaispalvelut	42 562	47 613	49 142	1 529	3
01. Liikenteen turvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	42 562	47 613	49 142	1 529	3
30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut	241 941	229 132	207 388	-21 744	-9
42. Valtionavustus koulutuksesta (siirtomääräraha 3 v)	841	841	841	—	0

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	v. 2013	v. 2014	v. 2015	Muutos 2014—2015	
	tilinpäätös 1000 €	varsinainen talousarvio 1000 €	esitys 1000 €	1000 €	%
43. Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantaminen (arviomääräraha)	84 963	84 700	86 420	1 720	2
(46.) Alusinvestointien ympäristötuki (siirtomääräraha 3 v)	38 000	20 000	—	-20 000	-100
(50.) Lästimaksuista suoritettavat avustukset (arviomääräraha)	970	800	—	-800	-100
51. Luotsauksen hintatuki (siirtomääräraha 2 v)	4 200	4 200	4 200	—	0
63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	100 243	102 543	98 899	-3 644	-4
64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	12 724	10 745	11 725	980	9
66. Yhteysalusliikennepalvelujen ostosopimukset (siirtomääräraha 3 v)	0	5 303	5 303	—	0
40. Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen	529 265	529 993	551 983	21 990	4
01. Viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	9 895	11 045	12 035	990	9
42. Sanomalehdistön tuki (kiinteä määräraha)	500	500	500	—	0
(43.) Digitaalisten palveluiden toimintaympäristön kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	—	—	—	—	0
44. Median innovaatiotuki (siirtomääräraha 3 v)	—	—	10 000	10 000	0
50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v)	18 870	10 500	21 500	11 000	105
60. Siirto valtion televisio- ja radiorahastoon (siirtomääräraha 3 v)	500 000	507 948	507 948	—	0
50. Tutkimus	47 197	47 366	45 880	-1 486	-3
01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	47 197	47 366	45 880	-1 486	-3
Yhteensä	3 181 772	2 970 465	2 889 758	-80 707	-3
Henkilöstön kokonaismäärä	2 286	2 222	2 259		

01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala palvelee yhteiskuntaa vastaamalla toimivista ja turvallisista liikenne- ja viestintäyhteyksistä kestävin ratkaisuin.

01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 20 582 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) lähialueyhteistyöhankkeiden menoihin
- 2) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen
- 3) vastikkeettomien menojen maksamiseen kansainvälisille yhteisöille.

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti toiminnalleen vuodelle 2015 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat hallinnonalalle asetettuja yhteisiä tavoitteita:

Tuotokset ja laadunhallinta

- Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan toimintaa kehitetään edelleen tavalla, joka edistää sekä toimialan yhteiskunnallista vaikuttavuutta että hallinnonalan virastojen ja laitosten toiminnallista tuloksellisuutta, taloudellisuutta ja tuottavuutta.
- Lainsäädäntötyö täyttää valtioneuvoston asettamat laatuvaatimukset.

Toiminnallinen tehokkuus

- Kokonaistuottavuus paranee vuosittain 2 % ja työn tuottavuus 1 % suhteessa edelliseen vuoteen.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Bruttomenot	21 064	20 801	20 662
Bruttotulot	333	80	80
Nettomenot	20 731	20 721	20 582
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	6 957		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	6 252		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Julkisen hallinnon atk-menosäästö, II-kohdennus (HO)	-58
TAE täyd. 2013 palkkaratkaisu	-36
VES -ratkaisu	101
Palkkaliukumasäästö	-56
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-104
Vuokramenojen indeksikorotus	32
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-29
Tasomuutos	11
Yhteensä	-139

2015 talousarvio	20 582 000
2014 talousarvio	20 721 000
2013 tilinpäätös	20 731 000

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään 1 660 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää hallinnonalan tuottavuuden edistämiseen tähtäävien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen hankintaan.

Selvitysosa: Momentille on koottu hallinnonalan tuottavuustoimenpiteistä aiheutuneita säästöjä vastaavat määrärahat siltä osin kuin niitä ei ole käytetty muiden määrärahojen lisäyksinä.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	506
Yhteensä	506

2015 talousarvio	1 660 000
2014 talousarvio	1 154 000
2013 tilinpäätös	720 000

29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 353 581 000 euroa.

2015 talousarvio	353 581 000
2014 talousarvio	383 438 000
2013 tilinpäätös	418 339 932

40. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 978 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen liikenne- ja viestintäalan yhteisöjen ja museotoiminnan sekä digitaalisten palveluiden kehittämistä ja niiden turvallista käyttöä sekä viestintävalmiuksia edistävien hankkeiden tukemiseksi. Lisäksi määrärahaa saa käyttää Kiinteistö Oy Tieliikennemuseolle myönnettävään avustukseen.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu käytettäväksi liikenne- ja viestintäalan museoiden tukemiseen sekä viranomaistehtävissä avustamisesta aiheutuvien kustannusten kattamiseen. Määrärahaa saa käyttää avustuksen maksamiseen hankkeisiin, joilla edistetään digitaalisten palveluiden kehittämistä ja niiden turvallista käyttöä, itsesääntelytoimenpiteitä sekä viestintävalmiuksia. Määrärahasta on tarkoitus osoittaa v. 2015 Kiinteistö Oy Tieliikennemuseolle 350 000 euroa Mobilian keskustalon peruskorjaukseen ja laajentamiseen. Mobilian keskustalon peruskorjaukseen ja laajentamiseen on osoitettu 400 000 euroa vuonna 2014.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Liikenne- ja viestintäalan museot	385 000
Mobilia-säätiö	134 000
Kiinteistö Oy Tieliikennemuseo	350 000
Liikennealan yhteisöt	25 000
Tietoyhteiskuntahankkeet	84 000
Yhteensä	978 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Mobilian rakentamisavustus (siirto momentilta 31.10.20)	350
Tasomuutos	-400

Yhteensä	-50
-----------------	-----

2015 talousarvio	978 000
2014 talousarvio	1 028 000
2013 tilinpäätös	622 000

10. Liikenneverkko

Selvitysosa: Liikenneverkko muodostuu maantieverkosta, rataverkosta ja vesiväylistä. Maantieverkon pituus oli 78 090 km, rataverkon pituus 5 944 km ja vesiväyliä pituus 16 265 km vuoden 2013 lopussa. Vastaava väyläomaisuuden kirjanpitoarvo oli maantieverkon osalta 14,9 mrd. euroa, rataverkon osalta 4,1 mrd. euroa ja vesiväyliä osalta 0,2 mrd. euroa. Liikenneverkon jälleenhankinta-arvoa ei ole tarkkaan laskettu, mutta sen arvioidaan olevan yli 50 mrd. euroa.

Liikenneverkon tasearvo (milj. euroa)

	v. 2013	v. 2014 (arvio)	v. 2015 (arvio)
Tiet	14 863	14 910	14 980
Radat	4 089	4 370	4 650
Vesiväylät	196	196	196
Yhteensä	19 148	19 476	19 826

Maanteiden, rautateiden ja vesiväyliä ns. korjausvelka on yhteensä noin 2,3 mrd. euroa. Korjausvelalla tarkoitetaan rahasummaa, joka tarvittaisiin väyliä saattamiseksi nykytarpeita vastaavaan hyvään kuntoon. Hyvä kunto tarkoittaa sellaista teknis-taloudellista tasoa, jolla väylän palvelutaso on väylän liikennemäärään ja merkittävyyteen nähden riittävä ja palvelutason ylläpitäminen ei tule kohtuuttoman kalliiksi. Kun käyttökelpoinen infra voi aina sisältää myös huonokuntoisia osia, todellinen korjaustarve on suuruusluokkaa 1 000 milj. euroa, joka edellyttäisi vuosittaista n. 100 milj. euron lisärahoitusta. Osa huonokuntoisista rakenteista vaikuttaa suoraan tämän päivän liikenteeseen ja osa välillisesti pidemmällä aikavälillä.

Valtion omistaman liikenneverkon ylläpitoon eli perusväylänpitoon käytetään 989 milj. euroa bruttona ja kehittämiseen 516 milj. euroa ml. jäänmurtajan hankinta ja maa-alueiden hankinta.

Vuonna 2015 käynnistetään viisi uutta kehittämishanketta: Riihimäen kolmioraide, Helsinki—Riihimäki rataosan kapasiteetin lisääminen, 1. vaihe, Vt 3 Tampere—Vaasa, Laihia-kohta, 1. vaihe, Rauman meriväylän syventäminen ja Savonlinnan syväväylän siirtäminen. Perusväylänpidossa jatketaan vuonna 2014 aloitettuja hankeohjelmia: pää ratojen routa- ja pehmeikkökorjaukset, raskaan liikenteen massat ja mitat, raakapuuterminaalit ja maankäytön, liikenteen ja asumisen aiesopimukset. Lisäksi jatketaan vuonna 2013 aloitettua hankeohjelmaa tie-, meri- ja rautatieliikenteen ohjausjärjestelmien uusimiseksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Liikennevirastolle vuodelle 2015 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluissa liikenteen toimialalle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita ja hallinnonalalle asetettuja yhteisiä tavoitteita.

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Tulostavoite	2013 toteutuma	2014	2015 tavoite
		tavoite/ ennuste	
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA			
Palvelukyky ja laatu			
Kansalaisten tyytyväisyys matkojen toimivuuteen (asteikko 1—5)	3,4	..	3,3
Elinkeinoelämän tyytyväisyys kuljetusten toimivuuteen (asteikko 1—5)	3,9	..	3,8
Sidosryhmien tyytyväisyys Liikenneviraston toimintaan (asteikko 1—5)	3,4	3,5	3,6
Matka- ja kuljetusketjujen toimivuus			
Radanpidosta johtuvat viivästykset kaukoliikenteessä, % junista 5 min.	6,7	4,0	4,0
Radanpidosta johtuvat viivästykset lähiliikenteessä, % junista 3 min.	1,1	1,5	1,5
Jäänmurtopalveluiden odotusaika, h	3,7	3,5	3,5
Väylien kunto			
Kauppamerenkulun huonokuntoiset väylät, km, enintään	360	340	320
Päällystetyt tiet kuntoluokissa huono ja erittäin huono, km, (keskeinen/muu tieverkko) enintään	850/4 150	800/5 000	850/6 050
Maantie- ja ratasillat kuntoluokissa huono ja erittäin huono, kpl, enintään	795	800	855
Radan huonosta kunnosta johtuvat liikenne rajoitukset, km, (keskeinen rataverkko/muu rataverkko), enintään	49/237	50/300	50/350
Liikenneturvallisuus ja ympäristö			
Tieliikenteen henkilövahinko-onn. vähennemä perusväylänpidon toimin, kpl	18	23	15
Väylänpidon meluntorjunnan vaikutus, henkilö/vuosi	3 300	985	450
Pohjavesien pilaantumisriskin vähennemä väylänpidon toimin, km	10,7	5,7	5,0
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS			
Tuottavuus ja kokonaistaloudellisuus			
Työn tuottavuuden kasvu, %	0,9	1	1
Kokonaistuottavuuden kasvu, %	5,4	0,2	0,2

Liikenneviraston menot ja tulot (milj. euroa)¹

	2013 toteutuma	2014	2015 esitys
		varsinainen talousarvio	
Toimintamenot (01)	83,5	86,1	81,9
— Tulot toiminnasta	1,2	2,0	1,2
— Toimintamenot	84,7	88,1	83,1
— Hallinto	79,2	82,1	77,3
— T&K	5,5	6,0	6,0
Perusväylänpito (20)	978,6	990,5	917,2
Tulot	94,7	73,5	71,9
— Yhteisrahoitteisen toiminnan tulot	31,7	18,3	15,7
— Ratamaksu	43,8	44,3	43,8
— Muut tulot	19,2	10,9	12,4
Menot	1 073,3	1 064,0	989,1
Päivittäinen kunnossapito	372,5	394,0	399,5
— Hoito	321,7	334,0	333,7
— Käyttö	50,8	60,0	65,8
Ylläpito	411,9	372,4	330,6
— Korjaus	68,0	79,0	62,6
— Elinkaaren hallinta	329,7	276,4	255,9
— Omaisuuden hallinta	14,2	17,0	12,1

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	2013	2014	2015
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Parantaminen	113,4	116,0	79,5
— Liikenneväylien parantamisinvestoinnit	83,9	75,0	52,5
— Liikenteen hallinnan järjestelmät	9,5	23,0	13,0
— Suunnittelu	20,0	18,0	14,0
Liikenteen palvelut	175,5	181,6	179,5
— Liikenteen ohjaus ja informaatio	67,4	74,6	74,0
— Jäänmurto	53,7	50,0	50,0
— Maantielauttaliikenne	49,8	50,0	50,0
— Merikartoitus	4,6	7,0	5,5
Kehittämisinvestoinnit (70, 76, 77, 78, 79)	611,2	566,0	566,8
Jäänmurtajan hankinta (70)	1,9	46,0	55,0
Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (76)	25,6	35,0	35,0
Väyläverkon kehittäminen (77)	422,1	391,0	357,0
Eräät väylähankkeet (78)	116,9	25,0	22,0
Elinkaarirahoitushankkeet (79)	44,7	69,0	97,8
Nettomenot yhteensä	1 651,8	1 645,2	1 565,9
Bruttomenot yhteensä	1 746,5	1 718,7	1 639,0

1) Perusväylänpidon tuoteryhmittelyä on muutettu vuodesta 2014 alkaen.

Väylämaksulain mukaisen toiminnan tehtävien kehitys ja väylämaksutulot (11.19.06)

	2013	2014		2015	
	toteutuma	arvio	muutos	arvio	muutos
Väylämaksuilla katettava toiminta					
Ulkomaan tavaraliikenne rannikolla, milj. tonnia	94 617	95 000	0,4 %	96 000	1,1 %
Matkustajaliikenne, milj. matkustajaa	18,2	18,4	1,1 %	18,5	0,5 %
Väylämaksutuotot, 1 000 euroa	81 926	82 745	1,0 %	42 628	-48,5 %
Muut tuotot, 1 000 euroa	1 578	500	-68,3 %	500	0,0 %
Kustannukset, 1 000 euroa	91 444	84 318	-7,8 %	90 318	7,1 %
Kustannusvastaavuus	91,3 %	98,7 %	7,4 %-yks	47,8 %	-50,9 %-yks

01. Liikenneviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 81 909 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) lähialueyhteistyöhankkeiden menoihin
- 2) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen.

Selvitysosa: Liikenneviraston tehtävänä on vastata liikenteen palvelutason ylläpidosta ja kehittämisestä valtion hallinnoimilla liikenneväylillä. Virasto edistää toiminnallaan koko liikennejärjestelmän toimivuutta, liikenteen turvallisuutta, alueiden tasapainoista kehitystä ja kestävästä kehitystä. Julkisten tietovarantojen avaaminen on otettu huomioon 0,57 milj. euron suuruisena määrärahan lisäyksenä joukkoliikenteen reitti- ja aikataulutietojen avaamisesta aiheutuviin menoihin.

Liikennevirasto kehittää toimintaansa erityisesti koko liikennejärjestelmän näkökulmasta parantamalla liikennemuotojen yhteistoimintaa ja tuottavuusedellytyksiä.

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Bruttomenot	84 693	88 154	83 109
Bruttotulot	1 207	2 000	1 200
Nettomenot	83 486	86 154	81 909
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	20 156		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	23 022		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Julkisen hallinnon atk-menosäästöt, II kohdennus (HO)			-3 162
Palkkaliukumasäästö			-222
Palkkausten tarkistukset			266
Toimintamenojen tuottavuussäästö			-413
Vuokramenojen indeksikorotus			61
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö			-115
Tasomuutos			-660
Yhteensä			-4 245

2015 talousarvio	81 909 000
2014 talousarvio	86 154 000
2013 tilinpäätös	86 355 000

20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 917 159 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) väylien hoidosta, käytöstä, korjauksista, elinkaaren hallinnasta, omaisuuden hallinnasta, liikenneväylien parantamisinvestoinneista, liikenteen hallinnan järjestelmästä, suunnittelusta, liikenteen ohjauksesta ja informaatiosta, jäänmurrosta, maantielauttaliikenteestä, merikartoituksesta ja muista väylänpitäjän vastuulle kuuluvista tehtävistä aiheutuvien menojen sekä väylänpidosta aiheutuvien vahingonkorvauksien maksamiseen

2) toimintameno määrärahan vakiosisältöisen käyttötarkoituksen mukaisesti sellaisten välttämättömien lakisäätöiden velvoitteiden tekemiseen, joista voi aiheutua menoja myös tulevana varainhoitovuosina

3) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen

4) väliaikaisesti radanpidon materiaalityöiden maksamiseen ennen materiaalin kohdentamista sijoitusmenomomentille budjetoiduille väylien kehittämishankkeille

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon ratamaksu, yhteisrahoitteisen toiminnan tulot, Saimaan kanavan lupamaksutulot, maksullisen palvelutoiminnan tulot ja omaisuuden myyntituotot lukuun ottamatta kiinteän omaisuuden myyntituloja sekä väylänpidon vahingonkorvaustulot.

Valtuus

Liikennevirasto oikeutetaan solmimaan

1) viiden vuoden mittaiselle sopimuskaudelle sopimuksia perinteisten jäänmurtopalveluiden hankkimiseksi siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 135 milj. euroa

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

2) aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon nettobudjetoituina tuloina 43,8 milj. euron ratamaksun perusmaksu. Liikennevirasto tulouttaa lisäksi rataverolain perusteella momentille 11.19.03 yhteensä 5,45 milj. euroa rataveroa.

Liikennevirastolla on jäänmurtopalveluja koskeva monivuotinen palvelusopimus Arctia Icebreaking Oy:n kanssa. Sopimus koskee ns. perinteisiä jäänmurtajia. Nykyinen sopimus päättyy 31.10.2015. Liikennevirasto ottaa käyttöön sopimukseen liittyvät molemmat viiden vuoden mittaiset optiot. Kustannukset viiden vuoden sopimuskaudelta ovat enintään 135 milj. euroa. Polttoainekustannukset maksettaisiin todellisen käytön mukaisesti eri sopimuksella. Sopimuksen perusmaksu talvelta 2015–2016 on noin 26 milj. euroa ja arvio polttoainekustannuksista on 7,5 milj. euroa.

Olemassa oleva liikenneverkko pidetään kunnossa *perusväylänpidon* toimin. Perusväylänpidon määrärahoilla rahoitetaan tien- ja radanpitoa sekä vesiväylänpitoa. Maantielain mukaan tienpito käsittää maantien suunnittelun, rakentamisen, kunnossapidon ja liikenteen hallinnan. Maantien rakentamisella tarkoitetaan uuden tien tekemistä ja tien parantamista. Ratalain mukaan *radanpidolla* tarkoitetaan rautatien ja siihen liittyvän kiinteän omaisuuden suunnittelua, hankintaa, rakentamista, hallintaa ja kunnossapitoa sekä olemassa olevan rautatien parantamista. Rakentamisella tarkoitetaan uuden rautatien rakentamista ja olemassa olevan rautatien parantamista.

Väylänpito jaetaan päivittäiseen kunnossapitoon, ylläpitoon, parantamiseen sekä liikenteen palveluihin. Nämä on jaettu edelleen momentin päätösosassa mainittuihin osiin. Päivittäistä kunnossapitoa ovat hoito ja käyttö ja ylläpitoa ovat korjaukset, elinkaaren sekä omaisuuden hallinta. Parantamista ovat liikenneväylien parantamisinvestoinnit (pienehköt rakennuskohteet), liikenteen hallinnan järjestelmät sekä hankesuunnittelua edeltävä suunnittelu. Liikenteen palvelut käsittävät liikenteen ohjauksen ja informaation, jäänmurron, maantielauttaliikenteen ja merikartoituksen. Perusväylänpidon rahoituksesta noin 60 % on sidottu yli vuoden kestäviin indeksisidonnaisiin sopimuksiin.

Päivittäiseen kunnossapitoon arvioidaan käytettävän 400 milj. euroa. Päivittäinen kunnossapito muodostuu liikenneverkon hoidosta ja käytöstä. Väylien hoidolla (331 milj. euroa) varmistetaan liikenneverkon päivittäinen liikennöitävyys. Käyttömenot (66 milj. euroa) aiheutuvat väylien ja niiden laitteiden toiminnan edellyttämästä energiasta sekä sähkö- ja ict-järjestelmien tarvitsemista tukipalveluista. Rahoitustaso säilyy vuoden 2014 tasolla.

Ylläpitoon käytetään 331 milj. euroa. Ylläpidolla korjataan liikenneverkon ja sen erityisrakenteiden kulumisesta ja ikääntymisestä aiheutuvia vaurioita ja uusitaan toimivuudeltaan heikkeneviä rakenteita. Ylläpidolla varmistetaan rakenteiden toimivuus niiden elinkaaren ajan. Ylläpito on verkon jaksottaista kunnossapitoa, jota tehdään 5–30 vuoden välein rakenteiden käytön ja keston mukaan. Ylläpito muodostuu korjauksista, elinkaaren hallinnasta ja omaisuuden hallinnasta. Korjaukset (63 milj. euroa) ovat akuutteja toimia, jotka kohdistuvat yksittäisiin kohteisiin. Elinkaaren hallinta (256 milj. euroa) on laajaan väyläverkon osan tai suuren yksittäisen kohteen suunnitelmallista korjausta ja uusimista, ml. hankeohjelma pää ratojen routa- ja pehmeikkökorjauksille (5 milj. euroa). Näillä toimilla estetään kunnan heikkenemisen haittavaikutuksia liikenteelle ja parannetaan liikenteen turvallisuutta, sujuvuutta ja täsmällisyyttä. Omaisuuden hallinnan määrärahoilla (12 milj. euroa) ylläpidetään väylänpitoon tarvittavia tuotantokiinteistöjä. Rahoitustaso alenee 42 milj. euroa (11 %).

Parantamiseen käytetään 80 milj. euroa ja sillä pidetään väylien palvelutaso lisääntyneen liikenteen tai maankäytön muutosten edellyttämällä tasolla. Liikenneväylien parantamisinvestoinneilla (53 milj. euroa) rahoitetaan pienehköjä rakennuskohteita ja niihin liittyvä hankesuunnittelu. Näihin kuuluvat mm. raakapuuterminaalien hankeohjelma (7 milj. euroa), raskaiden ajoneuvojen mitta- ja painokorotusten hankeohjelma (10 milj. euroa) sekä maankäytön, liikenteen ja asumisen aiesopimukset (15 milj. euroa). Liikenteen hallinnan järjestelmät (15 milj. euroa) ovat liikennekeskusten käyttämien järjestelmien pienimuotoista uusimista, ml. v. 2013 aloitettu liikenteen ohjausjärjestelmien uudistaminen (8 milj. euroa). Suunnittelu (14 milj. euroa) on hankesuunnittelua

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

edeltävää esi- ja yleissuunnittelua, liikennejärjestelmäsuunnittelua ja tarveselvityksiä. Rahoitustaso alenee 33,5 milj. euroa (30 %).

Liikennepalveluihin käytetään 180 milj. euroa. Liikennepalvelut muodostuvat liikenteen ohjauksesta ja informaatiosta (74 milj. euroa), jäänmurrosta (50 milj. euroa), maantielauttaliikenteestä (50 milj. euroa) ja merikartoituksesta (5,5 milj. euroa). Toimilla edistetään liikenteen, kuljetusten ja liikkumisen turvallisuutta, sujuvuutta ja ympäristöystävällisyyttä. Liikenteen ohjauksen ja informaation menot muodostuvat pääosin rataliikennekeskuksen, tieliikennekeskusten ja VTS-keskusten palveluiden ostoista. Julkisten tietovarantojen avaaminen on otettu huomioon 0,26 milj. euron suuruisena määrärahan lisäyksenä liikenteen ohjaus ja informaatio -tuotteelle liikenneverkkoaineistojen avaamisesta aiheutuviin menoihin. Jäänmurron menot on mitoitettu jäänmurtaajien 600 toimintapäivän mukaan ja väylämaksulain mukaisten tehtävien kustannusvastaavuuden arvioidaan olevan 47,8 % vuonna 2015. Väylämaksun tarkoituksena on kattaa kauppamerenkulun väylien rakentamisesta, hoidosta ja ylläpidosta sekä alusliikennepalvelusta ja jäänmurtaajien avustustoiminnasta aiheutuvat kustannukset. Maantielauttaliikenteen menot muodostuvat lautta-alusten ja lossien liikennöinnistä. Merikartoitus sisältää merenmittauksen ja merikarttojen valmistuksen menot. Rahoitustaso säilyy vuoden 2014 tasolla.

Toiminnalliset tulostavoitteet koskevat palvelukykyä ja laatua, matka- ja kuljetusketjujen toimivuutta, väylien kuntoa, liikenneturvallisuutta, ympäristön tilaa sekä tuottavuutta ja kokonaistaloudellisuutta. Palvelukykyä ja laatua mitataan kansalaisille, elinkeinoelämälle ja sidosryhmille ja palveluntuottajille tehdyillä tyytyväisyystutkimuksilla vähintään joka toinen vuosi ja tavoitteena on, että tyytyväisyys säilyy vähintään tyydyttävällä tasolla, tosin tyytyväisyys voi laskea tiestön kunnan heikentyessä. Matka- ja kuljetusketjujen toimivuuden turvaamisessa keskitytään junaliikenteen täsmällisyyden parantamiseen ja jäänmurtopalveluiden riittävyyden varmistamiseen.

Väylien kuntoa turvaavat toimet mitoitetaan siten, että keskeisen väylästä kunto pysyy pääosin ennallaan. Muun kuin keskeisen päällystetyn tieverkon ja sorateiden kunto heikkenevät merkittävästi, mikä johtaa lisääntyviin nopeus- ja painorajoituksiin. Huonokuntoisten maantie- ja rautatiesiltojen määrä ja radanpidosta aiheutuvat liikenneajoitukset lisääntyvät, erityisesti vähäliikenteisellä rataverkolla. Tieliikenteen turvallisuutta parannetaan hoidon toimenpiteillä ja taajamajärjestelyillä ja rautatieliikenteen turvallisuutta tasoristeysjärjestelyillä. Kauppamerenkulun turvallisuutta parannetaan kartoittamalla lisää vesiväyliä ja uudistamalla meriliikenteen ohjauspalveluja. Ympäristön tilaa parannetaan pohjavesisuojauslaitteilla ja meluntorjunnalla. Pohjavesialueita suojellaan myös korvaamalla näillä alueilla liukkaudentorjunnassa käytettävää maantiesuolaa kaliumformiaatilla. Väylänpidon toiminnan tuottavuutta ja kokonaistaloudellisuutta parannetaan.

Perusväylänpidon menot ja tulot liikennemuodoittain vuosina 2013—2015 (milj. euroa)

	2013 toteutuma			2014 varsinainen talousarvio			2015 esitys		
	bruttom enot	bruttotu lot	nettome not	bruttom enot	bruttotu lot	nettome not	bruttom enot	bruttotu lot	nettome not
Tienpito	584	24	560	575	16	559	527	15	512
Radanpito	392	60	332	393	56	337	373	56	317
Vesiväylänpito	89	3	86	93	1	92	89	1	88
Yhteensä	1 065	87	978	1 061	73	988	989	72	917

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kasvua ja työllisyyttä tukevat toimenpiteet	30 000
Mobilian rakentamisavustus (siirto momentille 31.01.40)	-350
Pääratojen routa- ja pehmeikköalueiden korjaukset (siirto momentilta 31.10.77)	5 000
Raakapuuterminaalit (siirto momentilta 31.10.77)	7 000

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Tie-, meri- ja rataliikenteen ohjausjärjestelmien uusiminen (siirto momentilta 31.10.77)	8 000
Säästö päätös	-60 000
Valtion vahingonkorvaustoiminnan keskittäminen (siirto momentille 28.50.50)	-35
Tasomuutos	-62 940
Yhteensä	-73 325

2015 talousarvio	917 159 000
2014 talousarvio	990 484 000
2013 tilinpäätös	969 235 000

35. Valtionavustus länsimetron rakentamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 88 713 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseen länsimetron rakentamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Länsimetrohankkeessa jatketaan Helsingin metroa Ruoholahdesta Matinkylään.

Avustus maksetaan edellisenä vuonna toteutuneiden kustannusten perusteella. Vuoden 2013 loppuun mennessä rakentamiskustannukset ovat olleet yhteensä 412 milj. euroa. Vuonna 2014 syntyvien rakentamiskustannusten arvioidaan olevan noin 301 milj. euroa, josta valtion avustuksen 30 % osuus on 90,2 milj. euroa. Vuonna 2015 tarvittavasta määrärahasta puuttuva osa rahoitetaan aikaisempina vuosina myönnettyistä määrärahoista, jotka ovat jääneet käyttämättä.

Länsimetron rakentamisen avustamisesta on valtiolle kertynyt menoja vuosina 2011—2014 yhteensä 127,7 milj. euroa. Vuoden 2014 kustannustasossa avustusta ennakoidaan maksettavan vielä vuosina 2015—2016 yhteensä 110,7 milj. euroa.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2015	2016	Yhteensä vuodesta 2015 lähtien
Ennen vuotta 2015 tehdyt sitoumukset	88 713	20 400	109 113

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hankkeen etenemisestä aiheutuvat määrärahatarpeet	32 969
Yhteensä	32 969

2015 talousarvio	88 713 000
2014 talousarvio	55 744 000
2013 tilinpäätös	24 000 000

(40.) Avustus Finavia Oyj:lle (siirtomääräraha 3 v)

2013 tilinpäätös	1 100 000
------------------	-----------

41. Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseen Seinäjoen (Rengonharjun) sekä Mikkelin lentokenttien rakenteiden ja laitteiden investointeihin sekä ylläpitomenoihin. Investointiavustus saa

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

olla enintään 90 % investointimenoista. Muiden avustusten yhteismäärä saa olla enintään 70 % käyttömenoista. Avustukset myönnetään kustannuksiin ilman arvonlisäveroa.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus käyttää v. 2015 Seinäjoen (Rengonharju) ja Mikkelin lentopaikkojen investointi- ja ylläpitomenoihin 1 milj. euroa.

2015 talousarvio	1 000 000
2014 talousarvio	1 000 000
2013 tilinpäätös	1 000 000

50. *Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen* (siirtomääräraha 3 v)
Momentille myönnetään 3 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) ja asetuksen (1267/2000) mukaisten valtionavustusten maksamiseen yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen
- 2) tiekuntien neuvonnan ja opastamisen tukemiseen ja sitä tukevan materiaalin ja palveluiden tuottamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus käyttää yksityisten teiden kunnossapidon ja parantamisen tukemiseen. Määrärahaa käytetään tasa-arvoisen liikkumisen turvaamiseen sekä pysyvän asutuksen ja elinkeinoelämän tarvitsemien teiden avustamiseen.

Valtionavustus kohdistuu ensisijassa lauttojen käytön ja kunnossapidon tukemiseen sekä vähäisessä määrin teiden parantamiseen. Valtionavustukseen oikeutettuja teitä on noin 55 000 km, ja niiden hoitamista varten on perustettu noin 16 000 tiekuntaa.

Avustettavia lauttapaikkoja on noin 20 kpl ja niihin käytettävä tuki on noin 2 milj. euroa.

Avustettavia kohteita ovat vain tien liikennöitävyyden kannalta kiireellisimmät siltojen ja suurien rumpujen parantamiset tai tien vaurioitumisen korjaamiset. Tuki voi olla korkeintaan 75 % todellisista hyväksytyistä kustannuksista. Tavanomaisissa tien parantamiskohteissa tuen osuus tällä hetkellä on 50 % ja eräissä merkittävimmissä siltakohteissa enintään 75 %. Kuntien tuki kyseisiin kohteisiin on vaihdellut välillä 0-20 %. Vuonna 2015 voidaan avustaa vain yksittäisiä tienparannuskohteita.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Säästöpäätös	-2 000
Tasomuutos	-3 000
Yhteensä	-5 000

2015 talousarvio	3 000 000
2014 talousarvio	8 000 000
2013 tilinpäätös	9 000 000

70. *Jäänmurtajan hankinta* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 55 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää uuden jäänmurtajan hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Valtuus

Liikennevirasto oikeutetaan tekemään jäänmurtajan hankkimiseksi vuonna 2013 myönnetyn valtuuden mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuutta ei ole käytetty.

Selvitysosa: Jäänmurtaja valmistuu toimintakaudelle 2015—2016. Jäänmurtajan hankkimiseksi on vuoden 2013 talousarviossa myönnetty 125 milj. euron valtuus, jota tarkistettiin vuoden 2013 viidennessä lisätalousarviossa 128 milj. euroon. Valtuuden mitoituksessa on otettu huomioon

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

perusjäänmurtajan hankintakustannuksena noin 123 milj. euroa ja öljyntorjuntalaitteiston varustamiskustannuksena noin 5 milj. euroa. Murtajan huolto-, miehitys- ja operointimenot rahoitetaan vuodesta 2016 lähtien momentilta 31.10.20. Öljyntorjuntavalmiudesta aiheutuvat menot rahoitetaan momentilta 35.10.20, jonka lisärahoitustarve on 500 000 euroa aluksen käyttöön otosta lähtien.

Valtuuden käytöstä valtiolle aiheutuu menoja 55,0 milj. euroa v. 2015.

Aikaisempien vuosien valtuuksia arvioidaan uusittavan noin 20 milj. euroa. Valtuuksien uusiminen aiheutuu hankkeen etenemisen mukaan tehtävistä sopimuksista.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Valtuuden tarkistuksesta aiheutuva lisämäärärahantarve	3 000
Tasomuutos	6 000
Yhteensä	9 000

2015 talousarvio	55 000 000
2014 talousarvio	46 000 000
2013 tilinpäätös	27 000 000

76. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 34 997 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) maantielain (503/2005) mukaisten maa-alueiden ja korvausten lisäksi myös näihin liittyvien välttämättömien menojen maksamiseen

2) kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain (558/1995) mukaisten kiinteistötoimitusmaksujen maksamiseen

3) maantietä tai rautatietä varten tarvittavien alueiden sekä tilusjärjestelyihin käytettävien vaihtomaiden hankkimiseen ja korvaamiseen ennen tie- tai ratasuunnitelman hyväksymistä

4) ratalain (110/2007) mukaista toimintaa varten hankittavien maa-alueiden kauppahintojen ja korvausten maksamiseen sekä lisäksi myös näihin liittyvien välttämättömien menojen maksamiseen

5) väylien ja muiden maa- ja vesirakennuskohteiden rakentamista varten tarpeellisten maa- ja vesialueiden hankintamenojen maksamiseen

6) vesilain (587/2011) mukaisten korvausten maksamiseen.

Selvitysosa: Tiealueiden hankintoihin, korvauksiin ja lunastuksiin on tarkoitus käyttää 28 440 000 euroa, rata-alueiden hankintoihin, korvauksiin ja lunastuksiin 6 540 000 euroa sekä maa- ja vesialueiden hankintoihin ja korvauksiin 17 000 euroa.

2015 talousarvio	34 997 000
2014 talousarvio	34 997 000
2013 tilinpäätös	25 574 174

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 357 036 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) momentille budjetoitujen väyläverkon kehittämisinvestointien toteuttamisesta aiheutuviin menoihin

2) sijoitusmenomomenteilta rahoitettavien investointihankkeiden hankesuunnittelusta aiheutuviin menoihin ennen kuin hankkeen aloittamisesta tehdään päätös valtion talousarvion yhteydessä

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Valtuus

Valtuus tehdä sitoumuksia uusiin väylähankkeisiin: Liikennevirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia alla olevassa taulukossa yksilöityihin hankkeisiin siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja enintään taulukossa mainittu määrä (sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä):

Uudet väylähankkeet

	Sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä (euroa)
Riihimäen kolmioraide	10 000 000
Helsinki—Riihimäki rataosan kapasiteetin lisääminen, 1. vaihe	150 000 000
Vt 3 Tampere—Vaasa, Laihian kohta, 1. vaihe	27 000 000
Rauman meriväylän syventäminen	20 000 000
Savonlinnan syväväylän siirtäminen	52 000 000

Valtuus tehdä sitoumuksia aiempina varainhoitovuosina päätettyihin väylähankkeisiin:

Liikennevirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia alla olevassa taulukossa yksilöityihin, aiemmissa talousarvioissa päätettyihin hankkeisiin siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja aiemmin tehdyt sitoumukset mukaan lukien enintään taulukossa mainittu määrä (sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä, ml. aiempina varainhoitovuosina tehtyjen sitoumusten aiheuttamat menot):

Aiempina varainhoitovuosina päätetyt väylähankkeet

	Sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä (euroa)
Tiehankeet	
Vt 6 Lappeenranta—Imatra	177 000 000
Vt 4 Kemin kohta ja sillat	74 000 000
Kt 51 Kirkkonummi—Kivenlahti	80 000 000
Vt 5 Päiväranta—Vuorela	90 000 000
Vt 6 Joensuun kohta	47 100 000
E18 Haminan ohikulkutie	180 000 000
Vt 8 Sepänkylän ohikulkutie	55 000 000
Vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie	75 500 000
E18 Koskenkylä—Kotka erillishanke	33 000 000
Vt 8 Turku—Pori	92 500 000
Länsimetron liityntäyhteydet	19 900 000
Vt 4 Rovaniemen kohta	25 000 000
Vt 5 Mikkelin kohta	27 000 000
Mt 101 Kehä I parantaminen	32 000 000
Vt 6 Taavetti—Lappeenranta	76 000 000
Ratahankeet	
Rovaniemi—Kemijärvi, sähköistys	24 000 000
Ilmalan ratapiha	115 000 000
Keski—Pasilan palvelutason parantaminen	50 000 000
Kehärata	489 000 000
Pohjanmaan rata	674 000 000
Keski—Pasila, länsiraide	40 000 000
Vesiväylähankkeet	
Pietarsaaren meriväylä	11 400 000
Uudenkaupungin meriväylä	11 000 000

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen
enimmäismäärä (euroa)

Yhteiset väylähankkeet

Vt 14 Savonlinnan keskusta, 1. vaihe	20 000 000
Vt 14 Savonlinnan keskusta, 2. vaihe	80 000 000

Selvitysosa: Momentille budjetoidaan kaikki valtion suoralla talousarviorahoituksella toteutettavien väylähankkeiden määrärahat. Hankkeiden ulkopuoliset rahoitusosuudet otetaan huomioon momentilla 12.31.10 silloin, kun Liikennevirasto maksaa ensin ja laskuttaa ulkopuolista tahoja sen jälkeen. Vastaavasti tämän momentin määräraharave jää pienemmäksi. Ulkopuolisella rahoitusosuudella tarkoitetaan muiden tahojen osallistumista valtion vastuulle kuuluvien väylähankkeiden kustannuksiin.

Hanke-erittely

				Ulkopuolisen rahoituksen osuus	Arvioitu käyttö	Määrärah a v. 2015	Rahoitust arve myöhem min
	Hyväksyt ty	Valmis liikenteel le	Sopimus valtuus milj. €	sopimusvaltuu desta milj. €	milj. €	milj. €	milj. €
Käynnissä olevat väylähankkeet							
Tiehankeet							
E18 Haminan ohikulkutie	TA 2011	2015	180,0	5,2	155,3	11,2	13,5
Vt 8 Sepänkylän ohikulkutie	TA 2011	2014	55,0		51,0	4,0	-
Vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie	TA 2011	2016	75,5	2,8	31,4	36,8	7,3
E18 Koskenkylä—Kotka erillishanke	TA 2012	2015	33,0	16,4	21,0	12,0	-
Vt 8 Turku—Pori	LTA 2013	2018	92,5	2,5	33,1	33,5	25,9
Länsimetron liityntäyhteydet	LTA 2013/LT A 2014	2015	19,9	6,8	8,0	9,9	2,0
Vt 4 Rovaniemen kohta	TA 2014	2016	25,0	2,0	5,0	14,0	6,0
Vt 5 Mikkelin kohta	TA 2014	2017	27,0	3,0	2,0	10,0	15,0
Mt 101 Kehä I parantaminen	TA 2014	2018	32,0		6,0	5,5	20,5
Vt 6 Taavetti—Lappeenranta	LTA 2014	2018	76,0		1,5	3,0	71,5
Vt 22 Oulu—Kajaani—Vartius	LTA 2014	2017	15,0		1,5	8,5	5,0
Ratahankeet							
Kehärata	TA 2009/LT A 2013/ LTA 2014	2015	489,0	22,5	474,7	14,3	-

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

				Ulkopuolisen rahoituksen osuus			Rahoitust arve
	Hyväksytty	Valmis liikenteelle	Sopimus valtuus milj. €	sopimusvaltuudesta milj. €	Arvioitu käyttö milj. €	Määräraha a v. 2015 milj. €	myöhemmin milj. €
Pohjanmaan rata	TA 2011/LTA III	2017	674,0		414,2	166,7	93,1
Keski—Pasila	TA 2014	2020	40,0		5,0	4,0	31,0
Vesiväylähankkeet							
Pietarsaaren meriväylä	TA 2009	2015	11,4		9,3	2,1	-
Yhteiset väylähankkeet							
Pisara—radan suunnittelu	TA 2012	2016		6,8	27,0	2,0	11,0
Muu kehittämisen hankesuunnittelu						8,0	
Keskeneräiset väylähankkeet yhteensä			1 845,3	68,0	1 246,0	345,5	301,8
Uudet väylähankkeet							
Riihimäen kolmioraide	TA 2015	2016	10,0		-	4,5	5,5
Helsinki—Riihimäki rataosan kapasiteetin lisääminen, 1. vaihe	TA 2015	2019	150,0		-	2,0	148,0
Vt 3 Tampere—Vaasa, Laihian kohta, 1. vaihe	TA 2015	2017	27,0		-	2,0	25,0
Rauman meriväylän syventäminen	TA 2015	2017	20,0		-	1,0	19,0
Savonlinnan syväväylän siirtäminen	TA 2015	2017	52,0		-	2,0	50,0
Uudet väylähankkeet yhteensä			259,0		-	11,5	247,5
Keskeneräiset ja uudet väylähankkeet yhteensä			2 104,3	68,0	1 246,0	357,0	549,3

Keskeneräisten tässä talousarviossa määrärahaa saavien hankkeiden sopimusvaltuudet ilman hankesuunnittelua ovat yhteensä 1 845,3 milj. euroa, josta ulkopuolisten rahoitusosuus on 68,0 milj. euroa. Vuoden 2014 loppuun mennessä arvioidaan näiden hankkeiden määrärahojen kumulatiiviseksi käytöksi 1 219,0 milj. euroa. Vuonna 2015 momentin mitoituksessa on otettu huomioon määrärahoja 335,5 milj. euroa. *Uusista hankkeista* aiheutuu valtiolle menoja vuonna 2015 yhteensä 11,5 milj. euroa. *Väylähankkeiden suunnittelusta* aiheutuu menoja lisäksi yhteensä 10,0 milj. euroa.

Momentin 357,0 milj. euron määrärahasta on valtion rahoitusosuutta 343,1 milj. euroa. Vuodelle 2015 kertyy ulkopuolisia rahoitusosuuksia noin 13,9 milj. euroa, jotka on otettu huomioon momentilla 12.31.10.

Aikaisemmin päätettyjen hankkeiden valtuuksien tarkistuksina esitetään seuraavaa:

Vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie

Vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutien vuoden 2011 talousarviossa päätettyä sopimusvaltuutta tarkistetaan 63,0 milj. eurosta 75,5 milj. euroon. Tehdyn tiesuunnitelman ja saatujen tarjousten perusteella valtion rahoitusosuuden kustannusarvio on tarkistunut 72,7 milj. euroon. Ulkopuolinen rahoitusosuus on 2,8 milj. euroa.

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Pohjanmaan rata

Seinäjohti—Oulu palvelutason parantaminen II-vaihe loppuunsaattaminen ja Kokkola—Ylivieska 2. raide on yhdistetty synergiaedun ja liikenteelle aiheutuvien viiveiden minimoimiseksi Pohjanmaan rata –hankkeeksi valtuudeltaan 654 milj. euroa vuoden 2014 talousarviossa. Tässä talousarviossa hankkeelle myönnettyä 654 milj. euron valtuutta tarkistetaan 20 milj. eurolla 674 milj. euroon. Tarkistus aiheutuu huonokuntoisten ratasiltojen ennakoitua suuremmasta korjaustarpeesta sekä siitä, että päällysrakennustöiden hintataso on ollut ennakoitua korkeampi.

Vt 8 Turku—Pori

Hanke on käynnistetty vuoden 2013 lisätalousarviossa sopimusvaltuudeltaan 102,5 milj. euroa, josta valtion osuus on 100 milj. euroa. Valtuuden tarkistus 10 milj. eurolla 102,5 milj. eurosta 92,5 milj. euroon aiheutuu uusien suunnitteluratkaisujen ja hankkeen onnistuneen kilpailutuksen aikaansaamien säästöjen vuoksi. Valtuuden tarkistamisesta huolimatta hankkeen sisältöä laajennetaan siten, että moottoritie rakennetaan koko Raisio—Nousiainen välille. Masku- Nousiainen -tieosuus sisältää n. 2,5 km nelikaistaista maantietä sekä Nousiaisen eritasoliittymän. Eritasoliittymän rakentamisella saadaan vaarallinen valo-ohjattu liittymä muutettua turvallisemmaksi ja sujuvammaksi. Samalla rakennetaan Nousiasten kohdalle melusuojuuksia ja parannetaan kevyen liikenteen yhteyksiä.

Uusien hankkeiden perusteluna esitetään seuraavaa:

Riihimäen kolmioraide

Hankkeen tavoitteena on tavaraliikenteen tehostaminen. Hankkeessa rakennetaan Kouvolan suunnasta Tampereen suuntaan johtava noin 1,2 kilometrin pituinen Riihimäen kolmioraide, joka mahdollistaa tavarajunien suoran ja joustavan liikennöinnin rataverkon vilkkaimpien järjestelyratapihojen välillä. Hanke mahdollistaa myös vaihdottoman henkilöliikenteen. Hankkeen kustannusarvio on 10 milj. euroa (MAKU-indeksi 150, 2005=100). Hankkeen H/K-suhde on 2,8.

Helsinki—Riihimäki rataosan kapasiteetin lisääminen, 1. vaihe

Hankkeen tavoitteena on parantaa rautatieliikenteen toimintaedellytyksiä lisäämällä rataosan välityskykyä. Hanke toteutetaan kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa junaliikenteen toimintavarmuus parantuu ja häiriö- ja poikkeustilanteista aiheutuvat viivytykset vähenevät. Hanke sisältää Kyrölä—Purola -välin lisäraiteiden rakentamisen, raide- ja vaihdejärjestelyjä sekä laitureiden kunnostuksia (mm. Riihimäellä). Junaliikenteen säännöllinen junatarjonta voidaan kasvattaa kahdella junaparilla tunnissa Helsingin ja Riihimäen välillä nykyisen kahden lisäksi. Junatarjonnan merkittävä lisääminen on kuitenkin mahdollista vasta toisessa vaiheessa rakennettavien muiden lisäraiteiden myötä. Hankkeen kustannusarvio on 150,0 milj. euroa (MAKU-indeksi 150, 2005=100). Hankkeen H/K-suhde on 1,2.

Vt 3 Tampere-Vaasa, Laihian kohta, 1. vaihe

Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan Vt 3 ja Vt 8 Maunulan eritasoliittymä ja sen edellyttämät tiejärjestelyt, joilla saadaan valtateiltä poistettua kaksi vaarallista valo-ohjattua risteystä. Lisäksi toteutetaan väliaikainen kiertoliittymä Ratinkylään sekä parannetaan kevyenliikenteen yhteyksiä. Hankkeen H/K-suhde on 1,0.

Rauman meriväylän syventäminen.

Hanke käsittää Rauman nykyisen 10,0 metrin väylän syventämiseen liittyvät ruoppaus- ja läjitystyöt sekä väylän merkintään liittyvät turvalaitetyöt. Hankkeessa väylän syvyyttä kasvatetaan 11,0 metrin kulkusyvytyden vaatimusten mukaiseksi. Hankkeen kustannusarvio on valtion väyläosuudella 20 milj. euroa (MAKU 2005, 150). Lisäksi hankkeen toteutukseen liittyvien Rauman sataman syvennys- ja laajennustöiden suunnittelusta ja toteutuksesta vastaa Rauman satama. Sataman töiden kustannusarvio on toteutusajankohdan hintatasossa noin 6 milj. euroa. Hankkeen H/K-suhde on noin 2,1.

Savonlinnan syväväylän siirtäminen

Hankkeessa siirretään Saimaan syväväylä kulkemaan Laitaatsalmeen Savonlinnan kohdalla. Laitaatsalmi avarretaan ja oikaistaan syväväyläliikenteen tarpeita vastaavaksi ja Vt14 rakennetaan tarvittavat kiinteät alikulkukorkeudeltaan 24,5 m sillat. Lisäksi hankkeessa toteutetaan Laitaatsalmen

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

kohdalle suunniteltu Huutokoski—Savonlinna -rautatielle kääntösilta, jonka kustannusarvio on 12 milj. euroa. Hankkeen H/K-suhde on 0,5.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2015	2016	2017	2018—	Yhteensä vuodesta 2015 lähtien
Keskeneräiset väylähankkeet	335 536	171 227	66 415	39 000	612 178
Uudet väylähankkeet	11 500	66 200	74 000	107 300	259 000
Väylähankkeet yhteensä	347 036	237 427	140 415	146 300	871 178

Aikaisempien vuosien valtuuksia arvioidaan uusittavan noin 285,3 milj. euroa. Uusittavilla valtuuksilla tarkoitetaan vuoden 2014 lopussa olevien käyttämättömien valtuuksien määrää.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Päärajojen routa- ja pehmeikköalueiden korjaukset (siirto momentille 31.10.20)	-5 000
Raakapuuterminaalit (siirto momentille 31.10.20)	-7 000
Tie-, meri- ja rataliikenteen ohjausjärjestelmien uusiminen (siirto momentille 31.10.20)	-8 000
Ulkopuolisten rahoitusosuuksien muutos	-1 139
Väylähankkeiden määrärahatarpeiden muutos	-14 666
Säästöpäätös	-800
Yhteensä	--36 605

2015 talousarvio	357 036 000
2014 talousarvio	393 641 000
2013 tilinpäätös	369 303 000

78. Eräät väylähankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 22 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää väyläverkon kehittämisinvestointien toteuttamisesta aiheutuviin menoihin.

Valtuus

Liikennevirasto oikeutetaan tekemään aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.

Selvitysosa: Momentille budjetoidaan jälkirahoituksella rahoitettavat hankkeet, joita rahoittavat myös ulkopuoliset tahot kuten esimerkiksi kunnat ja yritykset.

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Hanke-erittely

	Hyväksytty	Valmis	Sopimusvaltuus	Arvioitu	Määräraha	Rahoitustarve
	y liikenteelle	liikenteelle	milj. €	käyttö	v. 2015	myöhemmin
				milj. €	milj. €	milj. €
Keskeneräiset väylähankkeet						
Tiehankeet						
Vt 12 Tampereen rantaväylä	TA					
	2012/LTA					
	2013	2017	61,0	-	5,0	56,0
E18 Kehä III, 2. vaihe	TA					
	2013/LTA					
	2013	2016	110,0	15,0	17,0	58,0
Yhteensä			191,0	15,0	22,0	114,0

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2015	2016	2017	2018—	Yhteensä vuodesta 2015 lähtien
Ennen vuotta 2015 tehdyt sitoumukset	22 000	56 000	58 000	-	136 000

Aikaisempien vuosien valtuuksia arvioidaan uusittavan noin 41,3 milj. euroa. Valtuuksien uusiminen aiheutuu hankkeiden etenemisen mukaan tehtävistä sopimuksista.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Säästö päätös	-34 200
Tasomuutos	31 200
Yhteensä	-3 000

2015 talousarvio	22 000 000
2014 talousarvio	25 000 000
2013 tilinpäätös	120 827 000

79. Elinkaarirahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 97 750 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää väyläverkon kehittämisinvestointien toteuttamisesta elinkaarihankkeina aiheutuviin menoihin.

Valtuus

Liikennevirasto oikeutetaan tekemään aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty

Selvitysosa: Momentille budjetoidaan kaikkien elinkaarihankkeiden valtion rahoitusosuuden edellyttämät määrärahat. Vuonna 2015 momentilta rahoitetaan kolmea elinkaarihanketta.

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Hanke-erittely

			Sopimusval-	Arvioitu	Määräraha	Rahoitustar-
		Valmis	uus	käyttö	v. 2015	ve
	Hyväksytty	liikenteelle	milj. €	milj. €	milj. €	myöhemmi-
						n
						milj. €
Keskeneräiset						
elinkaarihankkeet						
E18 Muurla—Lohja	LTA I 2004	2008	700,0	244,0	41,3	414,7
E18 Koskenkylä—Kotka	TA 2010	2014	650,0	39,8	54,5	555,7
E18 Hamina—Vaalimaa	TA 2014	2018	660,0	3,0	2,0	655,0
Keskeneräiset ja uudet elinkaarihankkeet yhteensä			2 010,0	286,8	97,8	1 625,4

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2015	2016	2017	2018—	Yhteensä vuodesta 2015 lähtien
Ennen vuotta 2015 tehdyt sitoumukset	97 800	106 000	101 200	1 418 300	1 723 300

Aikaisempien vuosien valtuuksia arvioidaan uusittavan noin 686,1 milj. euroa. Valtuuksien uusiminen aiheutuu hankkeiden etenemisen mukaan tehtävistä sopimuksista.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hankkeiden etenemisen edellyttämät määrärahatarpeet	33 750
Säästö päätös	-5 000
Yhteensä	28 750

2015 talousarvio	97 750 000
2014 talousarvio	69 000 000
2013 tilinpäätös	47 000 000

(88.) *Finavia Oyj:n pääomittaminen* (siirtomääräraha 3 v)

2013 tilinpäätös	200 000 000
------------------	-------------

20. Liikenteen viranomaispalvelut

Selvitysosa: Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa kaikkien liikennemuotojen viranomaispalveluista. Liikenteen viranomaispalvelut liittyvät liikennejärjestelmän turvallisuuteen, tietovarantoihin, toimintavarmuuteen ja markkinoihin. Viraston tehtävänä on muun muassa:

- liikenteen verotus-, rekisteröinti- ja tietopalvelutehtävät
- liikennejärjestelmän lupa- ja valvontatehtävät
- liikennealan koulutukseen ja tutkintojen järjestämiseen liittyvät tehtävät,
- viraston toimialaan kuuluvat liikennemarkkinoihin liittyvät tehtävät

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

- liikenteen turvallisuuden edistämiseen ja liikenteen ympäristövaikutuksiin liittyvät tehtävät
- liikenteen viestintä- ja valistustehtävät
- liikennejärjestelmän toimivuuden varmistaminen normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Lisäksi Liikenteen turvallisuusviraston tehtäviin oman toimialan osalta kuuluu muun muassa:

- liikennejärjestelmälle asetettujen tavoitteiden seuranta ja kehittäminen
- liikennejärjestelmän muutosten ennakointi
- liikennejärjestelmän kansallisen ja kansainvälisen sääntelyn kehittäminen
- liikennejärjestelmän tietovarantojen kehittäminen ja ylläpitäminen

01. Liikenteen turvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 49 142 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen.

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Liikenteen turvallisuusvirastolle vuodelle 2015 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluissa liikenteen toimialalle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita sekä hallinnonalalle asetettuja yhtenäisiä tavoitteita.

	2013 toteutuma	2014 tavoite	2015 tavoite
--	-------------------	-----------------	--------------

TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

Liikennejärjestelmän turvallisuus ja ympäristö

Turvallisuuden ja ympäristön tilakuva	Toteutui, ympäristötilakuva kehitetty, turvallisuustilakuva käytössä	Turvallisuus- ja ympäristötilakuva käytössä	Tilakuva on käytössä ja se on arvioitu
Vastuulliset toimintamallit (ammattiliikenne)	Toteutui, mallit kehitetty ja kolme kokeilua tehty	Mallit tuotteistettu ja otettu käyttöön	Mallia laajennettu uusiin yrityksiin
Vastuulliset valinnat (yksityiset)	Toteutui, ajokäyttäytymisen palautejärjestelmäkokeilut (TrafiSafe) ja autovalintatyökalut valmiit	TrafiSafe ja autovalintatyökalut käytössä	TrafiSafen ja autovalintatyökalujen käyttö laajenee
Kansainvälisen vaikuttamisen tehostaminen	Toteutui, vaikuttamisprosessit on tunnistettu ja vaikuttamissuunnitelma on tehty	Vaikuttamissuunnitelma toteutunut	Vaikuttamissuunnitelma toteutunut ja se on arvioitu
Palvelutaso			
Asiakastyytyväisyys, asiakkaat (asteikko 1—5)	3,4	väh. 3,6	väh. 3,6
Asiakastyytyväisyys, sidosryhmät (asteikko 1—5)	3,4	väh. 3,6	väh. 3,6

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	2013 toteutuma	2014 tavoite	2015 tavoite
Tulostavoite			
TOIMINNALLINEN			
TEHOKKUUS			
Viranomaistehtävät			
Normien antaminen määräajassa, %	100	100	100
Lupien myöntäminen tavoiteajassa, %	Ei toteutunut, 1/6 luparyhmästä ei toteutunut	90	90
Vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman (VATU) ydintoimintoanalyysin (YTA) perusteella suunnitellut toimenpiteet		YTA-toimenpiteet etenevät suunnitelman mukaisesti	YTA-toimenpiteet etenevät suunnitelman mukaisesti
Valvonnan kehittäminen riskiperusteiseksi	Toteutui, riskiperusteinen menetelmä valvontaan kehitetty	Menetelmän toimivuuden pilotointi, toimivuuden arviointi ja hyväksyminen	Menetelmä käytössä
Ajoneuvojen katsastustoimintaa koskevan lain täytäntöönpano ja katsastustoiminnan valvonta sekä yksittäishyväksyntätehtävien järjestäminen		Katsastustoimintaa koskevan lain täytäntöönpano on hoidettu ja katsastuksen laatua koskevat suorituskyky mittarit on pilotoitu. Yksittäishyväksyntäpalvelujen saatavuus on turvattu ja yksittäishyväksynnän myöntäjää koskevat sopimukset tehty	Katsastustoimintaa valvotaan ja lain vaikutuksia seurataan
TOIMINNALLINEN			
TEHOKKUUS			
Työn tuottavuuden kasvu, %	-0,9	1	1
Kokonaistuottavuuden kasvu, %	2,0	2	2
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, % (kolmen vuoden keskiarvo, %)	109	101..108	101..107
Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, % (kolmen vuoden keskiarvo, %)	136	125..131	118..125
Sähköiset palvelut ja asiointi	Toteutui, määrä ja käyttöaste lisääntynyt	Määrä ja käyttöaste lisääntynyt	Määrä ja käyttöaste lisääntynyt

Liikenteen turvallisuusviraston bruttomenot ovat noin 134,3 milj. euroa. Tästä maksullisen toiminnan tuloilla katetaan 85,0 milj. euroa ja 49,2 milj. euroa nettomäärärahalla. Nettomäärärahan mitoituksessa on otettu huomioon momentille 11.19.05 budjetoitua lentoliikenteen valvontamaksua vastaavat menot 11 870 000 euroa sekä momentille 11.19.07 budjetoitua katsastustoiminnan valvontamaksua vastaavat menot 7 329 000 euroa. Ajoneuvoverotustehtävän menot ovat 11 157 000 euroa. Keskeisimmät julkisoikeudelliset suoritteet tulonmuodostuksen kannalta ovat tieliikenteen ajoneuvojen rekisteröintiin ja liikenteeseen ottoon, ajokokeisiin, tutkintoihin ja ajokortteihin liittyvät suoritteet sekä erilaiset henkilöiden pätevyyteen liittyvät suoritteet.

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2014		2015 esitys
	2013 toteutuma	varsinainen talousarvio	
Bruttomenot	132 255	135 972	134 183
Bruttotulot	89 693	88 359	85 041
Nettomenot	42 562	47 613	49 142
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	16 767		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	15 051		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2014		2015 esitys
	2013 toteutuma	varsinainen talousarvio	
Maksullisen toiminnan tuotot			
Julkisoikeudelliset suoritteet	79 797	80 019	75 824
— Liikennevälineiden rekisteröinti	37 018	35 270	33 975
— Pätevyyksien rekisteröinti	8 188	9 232	8 522
— Tutkinnot, luvat ja valvonta	34 591	35 517	33 327
Liiketaloudelliset suoritteet (tietopalvelu)	9 323	8 340	9 217
Tuotot yhteensä	89 120	88 359	85 041
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
Julkisoikeudelliset suoritteet	77 429	81 301	75 627
— Liikennevälineiden rekisteröinti	32 424	34 231	30 675
— Pätevyyksien rekisteröinti	7 761	9 189	9 159
— Tutkinnot, luvat ja valvonta	37 244	37 881	35 793
Liiketaloudelliset suoritteet (tietopalvelu)	8 402	7 644	8 612
Kustannukset yhteensä	85 831	88 945	84 239
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)			
197			
Julkisoikeudelliset suoritteet	2 368	-1 282	197
— Liikennevälineiden rekisteröinti	4 594	1 039	3 300
— Pätevyyksien rekisteröinti	427	43	-637
— Tutkinnot, luvat ja valvonta	-2 653	-2 364	-2 466
Liiketaloudelliset suoritteet (tietopalvelu)	921	696	605
Kustannusvastaavuus yhteensä	3 289	-586	802
Kustannusvastaavuus, %			
Julkisoikeudelliset suoritteet	103	98	100
— Liikennevälineiden rekisteröinti	114	103	111
— Pätevyyksien rekisteröinti	106	100	93
— Tutkinnot, luvat ja valvonta	93	94	93
Liiketaloudelliset suoritteet (tietopalvelu)	111	109	107
Kustannusvastaavuus, % yhteensä	104	99	101

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Veroluonteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2014		
	2013 varsinainen	2014	2015 esitys
	toteutuma	talousarvio	
Tuotot			
Lentoliikenteen valvontamaksu	11 139	11 100	11 100
Katsastustoiminnan valvontamaksu	-	4 785	7 329
Tuotot yhteensä	11 139	15 885	18 429
Kustannukset			
Lentoliikenteen valvontamaksu	12 348	11 874	11 870
Katsastustoiminnan valvontamaksu	-	4 785	7 329
Kustannukset yhteensä	12 348	16 659	19 199
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-)			
Lenntoliikenteen valvontamaksu	-1 209	-774	-770
Katsastustoiminnan valvontamaksu	-	0	0
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-) yhteensä	-1 209	-774	-770
Kustannusvastaavuus, %			
Lentoliikenteen valvontamaksu	90	93	94
Katsastustoiminnan valvontamaksu	-	100	100
Kustannusvastaavuus, %	90	95	96

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Julkisen hallinnon atk-menosäästö, II-kohdennus (HO)	-1 560
Katsastustoiminnan valvontamaksun tarkistus	2 544
Kehyspäättös: avoin data raportin tiekartan mukaisesti tuottojen menetykset	400
Korjataan 2013 kehyksessä tehtyä siirto momentilta 27.10.01	-10
Koulutusratkaisu	-29
Vuokramenojen indeksikorotus	23
Vuokrankorotusta vastaava leikkaus	-72
Palkkaliukumasäästö	-54
VES -ratkaisu	119
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-259
Valtion vahingonkorvaustoiminnan keskittäminen (siirto momentille 28.50.50)	-5
Tasomuutos	432
Yhteensä	1 529

2015 talousarvio	49 142 000
2014 talousarvio	47 613 000
2013 tilinpäätös	42 562 000

30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut

Selvitysosa: Merenkulkupolitiikan tavoitteena on turvata Suomen kauppalaivaston myönteinen kehitys, suomalaisten merenkulkijoiden työllisyys ja huoltovarmuus. Oman kauppalaivaston tarvetta korostaa Suomen syrjäinen sijainti ja ulkomaankaupan riippuvuus merikuljetuksista Itämeren yli. Jo pelkästään huoltovarmuusnäkökohdat edellyttävät riittävän suurta kotimaista tonnistoja. Suomen

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

kauppalaivaston kehitys on 2000-luvulla ollut aleneva, mutta viimeksi kuluneiden kahden vuoden aikana kauppa-alusluetteloon on merkitty aiempaa selvästi enemmän aluksia. Kauppalaivaston keski-ikä on kuitenkin edelleenkin korkeampi kuin EU:ssa keskimäärin. Varustamojen arvioidaan tuovan Suomen lipun alle useampi uusi alus myös vuosien 2013—2014 aikana.

Kaukoliikenteessä joukkoliikenteen peruspalvelutasoa voidaan turvata ostamalla liikennettä tai myöntämällä yksinoikeuksia julkisen palveluvelvoitteen vastineeksi silloin kun riittävät yhteydet eivät synny markkinaehtoisesti. Peruspalvelutasoa tarkastellaan liikennejärjestelmätasolla, joten riittää, että määränpäähän päästään yhtäkin liikennemuotoa käyttäen.

Joukkoliikennejärjestelmää kehitetään vahvasti palvelutasojatteluun suuntaan. Palvelutaso perustuu asiakastarpeisiin, yhteiskunnallisiin tavoitteisiin sekä käytettävissä oleviin resursseihin. Neljällä suurimmalla kaupunkiseudulla tavoitteena on yksityisautoilun kanssa kilpailukykyinen joukkoliikenne erityisesti työmatkoilla. Keskisuurilla kaupunkiseuduilla pyritään houkuttelevaan joukkoliikenteen tarjontaan. Pienillä kaupunkiseuduilla ja kaupunkiseutujen läheisillä haja-asutusalueilla pyritään joukkoliikenteen peruspalvelutasoon.

Joukkoliikennelain mukaisesti joukkoliikenteen järjestämistavat muuttuvat 1.7.2014 alkaen. Muutos tapahtuu asteittain 2.12.2019 mennessä. Muutos vaikuttaa myös valtionavustuksella tuettaviin lipputyyppeihin.

Joukkoliikenteen matkustajainformaation, tietojärjestelmien sekä yhteiskäyttöisten maksujärjestelmien kehitystä edistetään. Pitkällä aikavälillä valtion rahoituksella tullaan ostamaan tai avustamaan liikennettä vain sellaisilta toimijoilta, jotka sitoutuvat joukkoliikenteen yhteiseen maksu- ja informaatiojärjestelmien kehittämistyöhön.

Saaristoliikenteen lauttojen ja yhteysalusten palvelut turvataan nykytasolla.

Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut (milj. euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Vesiliikenne (43, 46, 50, 51)			
Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyyn parantaminen (43)	78,8	84,7	86,4
Alusinvestointien ympäristötuki (46)	38,0	20,0	-
Lästimaksuista suoritettavat avustukset (50)	0,9	0,8	-
Luotsauksen hintatuki (51)	4,2	4,2	4,2
Joukkoliikenteen ostot ja valtionavustukset (42, 63, 64, 66)			
Valtionavustus koulutuksesta (42)	0,8	0,8	0,8
Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (63)	99,3	101,3	98,9
Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (64)	11,6	10,7	11,7
Yhteysalusliikennepalvelujen ostosopimukset (66)	-	5,3	5,3
Yhteensä	233,6	227,8	207,3

42. Valtionavustus koulutuksesta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 841 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseen rautatieliikenteen ammattikoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu rautatiealan toimijoista riippumattomalle ja laaja-alaista rautatiealan ammatillista koulutusta eri tehtäviin tarjoavalle oppilaitokselle tai sen osakeyhtiölle.

2015 talousarvio	841 000
2014 talousarvio	841 000

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

2013 tilinpäätös 841 000

43. *Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyyn parantaminen* (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 86 420 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyyn parantamisesta annetun lain (1277/2007) mukaisen tuen maksamiseen kauppa-alusluetteloon merkityille aluksille.

Selvitysosa: Aluksille maksettava tuki vastaa verovelvollisen merenkulkijan kauppa-alusluetteloon merkityltä edellä tarkoitettulta alukselta saamasta merityötulosta toimitettujen ennakonpidätysten ja maksettujen työnantajan sosiaaliturvamaksujen määrää sekä merimieseläkevakuutus-, työttömyysvakuutus-, tapaturmavakuutus- ja ryhmähenkivakuutusmaksujen samoin kuin vapaa-ajan ryhmähenkivakuutuksen ja vapaa-ajan lisävakuutuksen työnantajaosuuden määrää. Rajoitetusti verovelvollisten osalta tuki vastaa vain toimitetun lähdeveron ja työnantajan maksaman sosiaaliturvamaksun määrää.

Vuonna 2015 tukea maksetaan 1.7.2014—30.6.2015 välisenä aikana syntyneistä kustannuksista. Matkustaja-aluksilla, jotka saavat kuljettaa enemmän kuin 120 matkustajaa, tuki vastaa verohallinnolle toimitettujen ja maksettujen työnantajasuoritusten osalta ennakonpidätysten, työnantajan sosiaaliturvamaksujen sekä lähdeveron määrää ajalta 1.11.2014—31.10.2015.

Vuonna 2013 tukea maksettiin noin 85 milj. euroa. Kauppa-alusluettelossa arvioidaan v. 2015 olevan 116 tuen piiriin kuuluvaa alusta, joista 98 on lastialuksia ja 18 matkustaja-aluksia. Luetteloon merkittyjen alusten bruttovetoisuuden arvioidaan olevan yhteensä 1 578 937 tonnia. Vuonna 2013 tukea saaneiden lastialusten tuki oli keskimäärin 375 823 euroa alusta kohden ja osuus bruttopalkoista noin 37,6 %. Tukea saaneiden matkustaja-alusten tuki oli v. 2013 keskimäärin 2 417 276 euroa alusta kohden ja osuus merityöstä maksetuista bruttopalkoista noin 33,5 %.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Aluskannan mukainen määrärahatason muutos	1 720
Yhteensä	1 720

2015 talousarvio	86 420 000
2014 talousarvio	84 700 000
2013 tilinpäätös	84 962 723

(46.) *Alusinvestointien ympäristötuki* (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta. Tukiohjelma päättyy vuoden 2014 lopussa.

2014 talousarvio	20 000 000
2013 tilinpäätös	38 000 000

(50.) *Lästimaksuista suoritettavat avustukset* (arviomääräraha)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta. Lästimaksujen perintä lopetetaan ja lästimaksuista annettu laki (189/1936) kumotaan budjettilakina. Momentille aiemmin budjetoidut avustukset on siirretty momenteille 26.20.01., 29.01.51. ja 32.40.51.

2014 talousarvio	800 000
2013 tilinpäätös	970 000

51. *Luotsauksen hintatuki* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 200 000 euroa.

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Määrärahaa saa käyttää Saimaan alueen luotsaukseen luotsauslain (940/2003) mukaisen luotsauksen hintatuen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Luotsauslain mukaan Saimaan kanavalla ja Saimaan vesistöalueella peritään alennettuun yksikköhintaan perustuvaa luotsausmaksua. Alennettu yksikköhinta on enintään kaksi kolmasosaa varsinaisesta yksikköhinnasta. Tämän johdosta liiketaloudellisesti kannattamatonta Saimaan alueen lakisääteistä luotsausta varten on tarkoitus maksaa momentin mukaista hintatukea luotsauspalveluja tuottavalle yhtiölle.

Luotsausmatkat ovat Saimaan alueella huomattavasti pidemmät kuin meriliikenteessä. Yleisen luotsausmaksun ja Saimaan luotsausmaksun välistä erotusta korvataan siten, että se on enintään Saimaan alueen (ml. kanava) alijäämän suuruinen.

2015 talousarvio	4 200 000
2014 talousarvio	4 200 000
2013 tilinpäätös	4 200 000

63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 98 899 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) liikenteenharjoittajille maksettaviin korvauksiin julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten mukaisesti siten kuin palvelusopimusasetuksessa (EY) N:o 1370/2007 säädetään

2) junaliikenteen palvelujen ostoihin

3) lentoliikenteen palvelujen ostoihin

4) Merenkurkun laivaliikenteen palvelujen ostoihin

5) alueellisen ja paikallisen liikenteen ostoihin sekä hintavelvoitteiden korvaamiseen

6) suurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen tukemiseen

7) keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen tukemiseen

8) joukkoliikenteen kehittämishankkeisiin ja muihin joukkoliikenteen käyttöä edistäviin menoihin sekä liikkumisen ohjaukseen.

Määrärahasta saa myöntää avustusta joukkoliikenteen valtionavustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (12173/2013) mukaisesti kunnille ja muille yhteisöille.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu joukkoliikennelain (869/2009) mukaisiin menoihin sekä eräisiin muihin joukkoliikenteen palvelujen tuottamiseen ja joukkoliikenteen edistämiseen ja kehittämiseen sekä liikkumisen ohjaukseen osoitettaviin menoihin.

Joukkoliikennelain mukaisesti joukkoliikenteen järjestämistavat muuttuivat 1.7.2014 alkaen. Muutos tapahtuu asteittain 2.12.2019 mennessä. Joukkoliikenteen järjestämistavan muutos tarkoittaa sitä, että valtio korvaa alueellisia ostoja pääsääntöisesti liikenteenharjoittajille suoraan eikä enää avusta kuntia. Kunnat maksavat myös jatkossa osuutensa kustannuksista. Valtio saa lipputulot, jotka budjetoidaan valtion talousarvion tuloihin. Vuoden 2015 osalta momentin mitoituksessa on otettu huomioon 4 452 000 euroa lipputuloina, jotka on budjetoitu tuloarviona momentille 12.31.10.

Hallituksen kehysneuvotteluissa päätetyt 5 milj. euron sopeutustoimet kohdistetaan kilpailukykyiseen joukkoliikenteeseen siten, että 3 milj. euroa kohdistuu suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetukeen ja 2 milj. euroa keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetukeen.

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

Joukkoliikenteen peruspalvelutaso

Junien kaukoliikenteen osto

34 600

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Alueellisen ja paikallisen liikenteen ostot, hintavelvoitteet ja kehittäminen	33 345
Kilpailukykyinen joukkoliikenne	
Suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuki	9 750
Keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuki	8 000
Junien lähiliikenteen palvelujen ostot	9 100
Joukkoliikenteen erityispalvelutaso	
Lentoliikenteen palvelujen ostot	1 000
Merenkurkun liikenne	250
Joukkoliikenteen strateginen kehittäminen ja liikkumisen ohjaus	
Kehittämishankkeet	1 954
Liikkumisen ohjaus	900
Yhteensä	98 899

Joukkoliikenteen peruspalvelutaso

Joukkoliikenteen peruspalvelutason tavoitteena on turvata jokapäiväiset liikkumistarpeet ja liikkumisen tasa-arvo. Peruspalvelutasoisella liikenteellä tarkoitetaan kansalaisten ja elinkeinoelämän välttämättömiin liikkumistarpeisiin liittyvää palvelutasoa, joka toteutetaan koko maassa. Peruspalvelutaso määritellään liikennejärjestelmätasolla ja riittää, että se toteutuu yhdellä liikennemuodolla.

Junien kaukoliikenteen palveluiden ostot

Kaukojunaliikenteen tukemisessa tavoitteena on pitää yllä ja nostaa junaliikenteen palvelutasoa ja joukkoliikenteen kulkutapaosuutta. Junaliikenteen ostoilla tyydytetään tarpeelliseksi arvioituja alueellisia ja valtakunnallisia matkustustarpeita siltä osin kuin näitä palveluja ei pystytä järjestämään markkinaehtoisesti.

Valtion ja VR-Yhtymä Oy:n välinen sopimus junien kaukoliikenteen ostoista kattaa vuodet 2012—2015 ja on kokonaisuudessaan 135,6 milj. euroa. Sopimuksella ostettavan liikenteen lisäksi VR-Yhtymä Oy on velvollinen hoitamaan henkilöjunaliikenteen yksinoikeutta koskevan käyttöoikeussopimuksen 3.12.2009—31.12.2019 mukaista liikennettä siten kuin liikenne- ja viestintäministeriö määrittelee.

Alueellisen ja paikallisen liikenteen ostot, hintavelvoitteet ja kehittäminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset rahoittavat maaseudun peruspalveluluonteista linja-autoilla ja takseilla harjoitettavaa joukkoliikennettä sekä siirtymäajan mukaisia seutu- ja työmatkalippuja koskevia hintavelvoitteita. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten myöntämän tuen perusteet määritellään valtioneuvoston asetuksessa joukkoliikenneavustuksista. Liikenteen ostoilla pyritään ylläpitämään joukkoliikenteen peruspalvelutasoa.

Joukkoliikenteen tuella kompensoidaan myös seutu-, kaupunki- ja työmatkalippujen hintavelvoitetta liikenteessä, jota liikennöidään siirtymäajan sopimuksilla. Tähän tarkoitukseen käytettävän rahoituksen edellytyksenä on, että kunta osallistuu julkisen palvelun velvoitteen kustannuksiin vähintään yhtä suurella osuudella kuin valtio.

Alueellisen ja paikallisen liikenteen kehittämistoimien painopisteenä ovat henkilökuljetusten koordinoinnin edistäminen ja kehittäminen.

Kilpailukykyinen joukkoliikenne

Kilpailukykyisen joukkoliikenteen tukemisen tavoitteena on joukkoliikenteen palvelun parantaminen sekä kulkutapaosuuden ja matkamäärien kasvattaminen.

Helsingin seudun lähiliikenne

Valtio ostaa liikenteen Helsinki—Karjaa, Helsinki—Riihimäki ja Helsinki—Lahti välisiltä rataosuuksilta. Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) alueen ulkopuolisen Helsingin lähiliikenteen ostolla mahdollistetaan korkeampi palvelutaso kuin mihin suorat lipputulot antavat mahdollisuuden. Ostoilla mahdollistetaan liikennepoliittisesti tarpeelliseksi katsottava rautateiden

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

lähiliikenne siinä laajuudessa kuin vuosittain tarkoitukseen myönnettävä määräraha riittää. Valtion ostamassa lähiliikenteessä tehdään vuosittain noin 12 miljoonaa matkaa.

Suurten kaupunkiseutujen joukkoliikenne

Valtio avustaa 9,75 milj. euron määrärahalla Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun seutujen joukkoliikennettä edellyttäen, että rahoitus nostaa seutujen joukkoliikenteen palvelutasoa ja siten lisää joukkoliikenteen käyttöä ja markkinaosuutta sekä parantaa sen kilpailukykyä. Lisäksi valtio rahoituksellaan myötävaikuttaa siihen, ettei liittyminen joukkoliikenteen järjestämisestä vastaavaan viranomaiseen aiheuttaisi kunnalle kohtuutonta kustannustaakkaa. Valtionavustuksen edellytyksenä on, että valtion rahoitus on kytketty MAL-aiesopimuksessa sovittuihin kehittämistoimiin, joilla voidaan varmistaa rahoituksen vaikuttavuus ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Kehysneuvotteluissa päätettyjen sopeutustoimien kohdistaminen suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetukeen vaikuttaa myös MAL-aiesopimuksessa sovittuihin kehittämistoimien rahoittamiseen.

Avustuksen jakoperusteena seutujen kesken käytetään näiden seutujen asukasmääriä. Lisäksi avustusta myönnettäessä kiinnitetään huomiota siihen, kuinka hyvin tuettavat toimenpiteet edistävät seudun kestävän liikkumisen kulkutapaosuuden kasvua. Valtio avustaa suuria kaupunkiseutuja enintään 50 prosentilla hyväksyttävistä kustannuksista.

Keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikenne

Valtio avustaa keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennettä yhteensä 8 milj. euron määrärahalla edellyttäen, että ne ovat laatineet aiesopimuksen joukkoliikenteen kehittämisohjelman toteuttamisesta ja että ne osallistuvat vähintään 50 prosentilla hyväksyttävistä kustannuksista. Kehysneuvotteluissa päätettyjen sopeutustoimien kohdistaminen keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetukeen vaikuttaa myös kaupunkiseutujen kanssa tehdyissä aiesopimuksissa sovittujen kehittämistoimenpiteiden rahoittamiseen.

Joukkoliikenteen erityispalvelutaso

Erityispalvelutasolla tarkoitetaan maakuntien tai seutujen elinkeinoelämän ja niiden vetovoimaisuuden kehittämistavoitteiden tukemiseksi tarvittavia joukkoliikenteen palveluja. Erityispalvelutason liikkumistarpeet perustuvat alueiden elinkeinoelämän edellytysten ylläpitämiseen tai kehittämiseen, ja niiden järjestämiseen voi osallistua julkisen sektorin ohella myös paikallisia yksityisiä toimijoita ja yrityksiä.

Lentoliikenne

Lentoliikennettä voidaan ostaa paikkakunnille, joille matka-aika Helsingistä junalla on yli 3 tuntia. Säännöllisen lentoliikenteen ostolla turvataan erityisesti elinkeinoelämälle tarpeellisia yhteyksiä. Myös paikalliset ja alueelliset tahot osallistuvat kyseisten liikenteiden rahoittamiseen. Ostoliikenteessä matkusti vuonna 2013 noin 19 000 matkustajaa vuodessa. Sopimus lentoliikenteestä päättyi vuoden 2013 lopussa. Väliaikainen ostoliikennesopimus reitillä Savonlinna – Helsinki on voimassa 30.9.2014 saakka. Uutta sopimusta ajalle 1.10.2014 – 31.12.2015 valmistellaan. Valtion maksuosuus on sopimuskaudella enintään 50 % liikenteen ostokustannuksista. Liikenteen järjestämisen laajuus riippuu alueellisten ja paikallisten tahojen rahoitusosuuden suuruudesta.

Merenkurkun liikenne

Merenkurkun lauttaliikenteen ostamisen tavoitteena on turvata Merenkurkun matkustajalauttaliikenne. Vuoden 2014 alusta tuli voimaan uusi kolmivuotinen sopimus. Valtion maksuosuus on enintään 50 % liikenteen ostokustannuksista. Vuonna 2015 matkustajia arvioidaan olevan noin 170 000.

Joukkoliikenteen strateginen kehittäminen ja liikkumisen ohjaus

Kehittämishankkeet

Valtakunnallisella strategisella kehittämistoiminnalla pyritään edistämään joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä, kilpailukykyä ja houkuttelevuutta pitkällä aikavälillä. Lisäksi rahoituksella

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

varmistetaan joukkoliikenteen järjestämistä tukevien valtakunnallisten hankkeiden (ml. valtakunnallinen lippu- ja maksujärjestelmä) toteuttaminen. Kehittämishankkeisiin kohdistetaan 1,945 milj. euroa.

Liikkumisen ohjaus

Määrärahaa kohdistetaan 0,9 milj. euroa liikkumisen ohjaukseen. Liikkumisen ohjauksella myötävaikutetaan joukkoliikenteen ohella myös kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuuden kasvattamiseen erityisesti kaupunkiseuduilla. Keinoina on muun muassa informaatio-ohjaus, markkinointi ja palvelujen kehittämisen tukeminen.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2015	Yhteensä vuodesta 2015 lähtien
Junien kaukoliikenteen osto (sis. Kemijärven junien yöjunaliikenteen)	34 600	34 600
Junien lähiliikenteen osto	9 100	9 100
Menot yhteensä	43 700	43 700

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Joukkoliikenteen lipputulot	2 226
Säästö päätös	-5 000
Tasomuutos	-870
Yhteensä	-3 644

2015 talousarvio	98 899 000
2014 talousarvio	102 543 000
2013 tilinpäätös	100 243 000

64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 11 725 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) saariston yhteysalusliikennepalveluihin ja niistä aiheutuviin kulutusmenoihin sekä selvityksiin ja tiedottamiseen
- 2) saariston yhteysalusliikenteen käyttämien laitureiden kunnostamiseen
- 3) yhteysalusliikennettä korvaavien yksityisluonteisten jätteiden kunnossapidon avustamiseen
- 4) aikaisempina vuosina ja varainhoitovuonna myönnettyistä valtuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Lisäksi määrärahaa saa myöntää avustuksia saariston kulkuyhteyksiä hoitaville liikenteenharjoittajille valtioneuvoston asetuksen (371/2001) mukaisin perustein. Määräraha budjetoidaan avustusten osalta maksatuspäätösperusteisena

Valtuus

Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostamiseen pitkäkestoisin sopimuksin myönnettyä valtuutta saa käyttää yhteysalusliikennepalvelusopimusten solmimiseen vuonna 2015 siltä osin kuin valtuutta ei ole vielä käytetty.

Määräraha budjetoidaan avustusten osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Saariston kehityksen edistämiseksi annetun lain (494/1981) mukaan valtion on pyrittävä huolehtimaan siitä, että saariston vakituisella väestöllä on käytettävissä kuljetuspalvelut.

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Yhteysalusliikenne on Liikenneviraston vastuulla olevaa liikennettä ja se kattaa lähes kaikki Saaristomeren asutut saaret, joihin ei ole tieyhteyttä. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hankkii yhteysalusliikennepalvelut kilpailuttamalla. Yhteysalusliikenteen matkustajamäärän vuonna 2015 arvioidaan olevan noin 169 400 henkilöä. Menot matkustajaa kohden ovat noin 70 euroa yhteysalusreittien varrella olevaa vakinaista asukasta kohden noin 25 000 euroa vuodessa.

Avustuksilla pyritään säilyttämään kulkumahdollisuudet sellaisten saaristoalueiden asukkaille, joilla ei ole käytettävissä yhteysalusliikennettä. Avustus kohdistuu lähinnä Sipoon, Tammisaaren sekä Turunmaan saariston henkilö- ja tavarakuljetusten järjestämiseen.

Aikaisempien vuosien valtuuksia arvioidaan uusittavan 27,04 milj. euroa. Valtuuksien uusiminen aiheutuu siitä, että valtuutta sidotaan tehtävien sopimusten mukaan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	980
Yhteensä	980

2015 talousarvio	11 725 000
2014 talousarvio	10 745 000
2013 tilinpäätös	12 724 000

66. Yhteysalusliikennepalvelujen ostosopimukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 303 000 euroa.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Kotka—Pyhtään ja Hiittisten reittien yhteysalusliikennepalvelujen ostaminen kokonaispalveluina kilpailutettiin vuoden 2012 aikana. Palveluntuottajat vastaavat Kotka—Pyhtään ja Hiittisten reiteillä liikennöivien alusten hankinnasta ja ylläpidosta. Sopimuksen mukainen kokonaispalvelu koskee vuosia 2014—2023. Yhteysalusliikennöintipalveluista arvioidaan aiheutuvan menoja noin 5 030 000 euroa vuodessa vuosina 2014—2023. Kotka—Pyhtään ja Hiittisten reiteillä matkustajamäärän vuonna 2015 arvioidaan olevan noin 35 600 henkilöä. Menot matkustajaa kohden ovat noin 150 euroa yhteysalusreittien varrella olevaa vakinaista asukasta kohden noin 46 100 euroa vuodessa.

2015 talousarvio	5 303 000
2014 talousarvio	5 303 000
2013 tilinpäätös	—

40. Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen

Selvitysosa: Viestintäpalvelut ja -verkot ovat olennainen osa tietoyhteiskunnan kehittymistä, koska merkittävä osa yhteiskunnan palveluista tuotetaan ja kulutetaan viestintäpalveluja ja -verkoja hyödyntäen. Suomen talouskehityksen ja kilpailukyvyn kannalta on keskeistä pystyä muuttamaan vahva viestintäinfrastruktuuri- ja palveluosaaminen vahvuudeksi digitaalisten palvelujen tuotannossa ja laajassa hyväksikäytössä. Uutta teknologiaa ja uusia viestintäpalveluita kehitetään ja pyritään ottamaan käyttöön kaikilla elämänoilla siten, että kansalaisten arki helpottuu.

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

01. Viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 12 035 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen. Niiden osalta määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Digitaalista tekniikkaa ja palveluita hyödynnetään laajasti yhteiskunnan eri osa-alueilla. Viestinnän ja tietoyhteiskunnan peruspalvelut ja niiden turvallisuus varmistetaan. Koko maassa on saatavilla monipuolisia, korkealaatuisia ja kohtuuhintaisia viestintä- ja tietoyhteiskuntapalveluita. Tieto- ja viestintäteknologian ja digitaalisten palveluiden täysimääräinen käyttö edistää yhteiskunnan toimivuutta, kansalaisten hyvinvointia ja yritysten kilpailukykyä.

Viestintäviraston tavoitteena on viestintäpalvelujen tarjonnan monipuolistuminen, viestinnän peruspalveluiden saatavuuden paraneminen sekä viestintäverkkojen ja -palvelujen toimintavarmuuden ja turvallisuuden kehittyminen. Vuoden 2015 toiminnan painopisteiden mukaisesti Viestintävirasto puuttuu viestintämarkkinoiden epäkohtiin, tarjoaa taajuudet uusille käyttötarkoituksille, lisää markkinoiden läpinäkyvyyttä, edistää nopeiden laajakaistaverkkojen rakentamista ja huolehtii posti-, puhelin-, tv- ja laajakaistapalvelujen vähimmäistasosta. Lisäksi Viestintävirasto vahvistaa kansallista tietoturva- ja terävöittää teknistä ohjausta ja valvontaa.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Viestintävirastolle vuodelle 2015 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluissa viestinnän toimialalle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita sekä hallinnonalalle asetettuja yhteisiä tavoitteita.

Tulostavoite	2013 toteutunut	2014 tavoite	2015 tavoite
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA			
Radiotaajuuksien huutokauppa toteutetaan, ajankohta	1— 10/2013	-	
Elinkeinoelämän sekä harrastuskäyttöön osoitettujen luvanvaraisten radiolaitteiden käyttöön osoitetun taajuusmäärän kasvu, %/vuosi	1 (elinkeino), 5 (harrastus)	1 (elinkeino), 4 (harrastus)	1 (elinkeino), 4 (harrastus)
Radioluvista vapautettujen sovellusten määrä, kpl/vuosi	8	3	3
Kyberturvallisuuskeskuksen toiminta käynnistyy ja vakiintuu. Viestintävirasto tuottaa kyberturvallisuuden tilannekuvaa ja tietoturvaspoikkeamien havainnoinnin palveluita. Kyberturvallisuuskeskuksen yhteistyöverkoston arvio kyberturvallisuuden tilannekuvan laadusta. Suoritetaan kysely yhteistyöverkostolle (asteikko 1-5)	-	3,7	3,7
Viestintävirasto tuottaa ajantasaista tilannekuvaa viestintäverkoista sekä niiden vika- ja häiriötilanteista Viestintäviraston sivustolla. Karttamuotoinen, ajantasainen helppokäyttöinen informaatio viestintäverkkojen tilanteesta käytössä vaiheittain:			
1. vaihe: lämpötilakartta vakavista häiriöistä	toteutuu	-	
2. vaihe: tarkennettu häiriökartta ja laatu	-	toteutuu	
3. vaihe: palvelukartta (häiriöt, laatu, saatavuus ja valvonta)			toteutuu
Laajakaistapalveluja tarjoaville operaattoreille on tarjolla kohtuuhintaisia valokuidulla toteutettuja tilaajayhteyksiä. Kilpailijoille vuokrattujen kuitutilaajayhteyksien määrän kehitys, %/vuosi	200	5	5
Nopeiden (yli 30 Mb) laajakaistayhteyksien saatavuus paranee.			
Laajakaistaliittymien saatavuus kasvaa, %/v	9,5	5	5

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Tulostavoite	2013 toteutunut	2014 tavoite	2015 tavoite
Laajakaistatukihakemusten joutuisa käsittely. Vireille tulleista hakemuksista käsitelty kolmen kuukauden kuluessa riittävien selvitysten saamisesta, osuus %	100	80	80
Taajuussuunnittelu on laadukasta. Taajuussuunnittelusta johtuvat haitalliset häiriöt enintään, kpl/vuosi	0	8	8
Varmistetaan postin yleispalvelun saatavuus. Kansalaisten tyytyväisyys postin yleispalveluihin, asiakaskysely (asteikko 1—5)	3,9	3,5	3,5
Viestintäverkkojen ja -palvelujen käytettävyys on hyvällä tasolla. Pitkäkestoisten vakavien vikojen määrä enintään, kpl/vuosi	6	6	6
Asiakas- ja sidosryhmäkysely (asteikko 1—5)	3,8	3,5	3,5
Virasto edistää internetpalvelujen käyttöä kehittämällä kansallista tietoturvaluottuutta. Asiakas- ja sidosryhmäkysely (asteikko 1—5)	3,8	3,5	3,5
Virasto edistää internetpalvelujen kehittymistä takaamalla toimivan verkkoympäristön. Nimipalvelimien käytettävyys, %	100	100	100
Tehdään lupa- ja taajuuspäätökset noudattaen palveluaikataivoitteita. Palveluaikataivoite 28 päivää, osuus %/vuosi	98	95	95
Tehokas radiohäiriöiden selvittäminen. Hätä- ja turvallisuusliikenteen sekä viranomaisverkkojen radiohäiriöiden selvitykseen enintään kuluva aika, tuntia virka-aikana	16	16	16
Virastossa on toteutettu tietoturvaluottuuden vakiointi perustuen yleisesti hyväksytyyn tietoturvaluottuustandardiin. Tietoturvaluottuus katselmoidaan vuosittain.	-	toteutuu	toteutuu
Sidosryhmien tyytyväisyys Viestintäviraston toimintaan (asteikko 1—5)	3,6	3,6	3,6
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS			
Teletoiminnan ohjauksen ja valvonnan kustannukset ilman kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja, euroa/yleisen televerkon liittymä (sisältää perinteiset liittymät ja laajakaistaliittymät)	0,38	0,40	0,40
Tietoturvaluottuuden ohjauksen ja valvonnan kustannukset ilman kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja, euroa/yleisen televerkon liittymä (sisältää perinteiset liittymät ja laajakaistaliittymät)	0,30	0,75	0,90
Postipalvelujen valvonnan kustannukset ilman kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja, euroa/postinsaajatalous	0,50	0,58	0,58
Mediapalvelujen valvonnan kustannukset, euroa/tv-katsojatalous	0,26	0,34	0,34
Taajuushallinnon kustannukset ilman kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja, euroa/voimassa olevien radiolupien ja kelpoisuustodistusten sekä lupa- ja todistushakemusten ja pidettyjen tutkintojen yhteenlaskettu lukumäärä	77	125	125
Työn tuottavuuden kehittyminen, %	4,9	1	1
Kokonaistuottavuuden kehittyminen, %	4,86	2	2
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	102	94	95
Veronluonteisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	108	97	97

Tulot perustuvat valtion maksuperustelain nojalla annettuun liikenne- ja viestintäministeriön asetukseen taajuusmaksuista ja Viestintäviraston radiohallinnollisista suoritteista perittävistä muista

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

maksuista (1222/2010), liikenne- ja viestintäministeriön asetukseen Viestintäviraston eräistä maksuista (865/2012) sekä lakiin valtion televisio- ja radorahastosta (745/1998).

Viestintävirasto perii tietoyhteiskuntamaksua sekä televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksua tietoyhteiskuntakaassa (HE 221/2013 vp käsittelyssä eduskunnassa) säädetyn perusteiden, postitoiminnan valvontamaksua postilaissa (415/2011) säädetyn perusteiden sekä sähköisen tunnistuspalvelun tarjoajilta maksua laissa vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista (617/2009) säädetyn perusteiden.

Tietoyhteiskuntamaksu 4 180 000 euroa, postitoiminnan valvontamaksu 1 535 000 euroa, televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu 1 069 000 euroa sekä varmennemaksu 208 000 euroa tuloutetaan momentille 11.19.04. Näistä toiminnoista aiheutuvat menot on otettu huomioon Viestintäviraston toimintamenomomentin määrärahan mitoituksessa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2013	2014	2015
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	31 169	31 357	33 191
Bruttotulot	22 614	20 312	21 156
Nettomenot	8 555	11 045	12 035
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 515		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	5 856		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2013	2014	2015
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Tuotot			
Taajuusmaksut ja muut radiohallinnolliset suoritteet	9 933	10 558	10 668
Verkkotunnusmaksut	3 550	3 600	3 600
Numerointimaksut	2 774	2 780	2 780
Muu maksullinen toiminta	6 294	4 535	4 078
Tuotot yhteensä	22 551	21 473	21 126
Kustannukset			
Taajuusmaksut ja muut radiohallinnolliset suoritteet	10 753	11 692	11 725
Verkkotunnusmaksut	3 035	3 676	3 568
Numerointimaksut	2 698	2 868	2 772
Muu maksullinen toiminta	5 725	4 623	4 186
Kustannukset yhteensä	22 211	22 859	22 251
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-)			
Taajuusmaksut ja muut radiohallinnolliset suoritteet	-820	-1 134	-1 057
Verkkotunnusmaksut	515	-76	32
Numerointimaksut	76	-88	8
Muu maksullinen toiminta	569	-88	-108
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-) yhteensä	340	-1 386	-1 125
Kustannusvastaavuus, %			

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	2013	2014	2015
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Taajuusmaksut ja muut radiohallinnolliset suoritteet	92	90	91
Verkkotunnusmaksut	117	98	101
Numerointimaksut	103	97	100
Muu maksullinen toiminta	110	98	97
Kustannusvastaavuus, % yhteensä	102	94	95

Veronluonteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2013	2014	2015
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Tuotot			
Eräät viestinnän maksut	6 646	6 660	6 992
Tuotot yhteensä	6 646	6 660	6 992
Kustannukset			
Eräät viestinnän maksut	6 143	6 900	7 186
Kustannukset yhteensä	6 143	6 900	7 186
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-)			
Eräät viestinnän maksut	503	-240	-194
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-) yhteensä	503	-240	-194
Kustannusvastaavuus, %			
Eräät viestinnän maksut	108	97	97
Kustannusvastaavuus, % yhteensä	108	97	97

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kyberturvallisuuskeskus	500
NCSA -tehtävien hoito	100
PRS -viranomaistoiminta	150
Tietoyhteiskuntamaksu	300
Vuokrankorotusta vastaava leikkaus	-17
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-60
Vuokramenojen indeksikorotus	17
Yhteensä	990

2015 talousarvio	12 035 000
2014 talousarvio	11 045 000
2013 tilinpäätös	9 895 000

42. Sanomalehdistön tuki (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtakunnallisilla vähemmistökielillä ruotsin, saamen, romanin tai karjalan kielellä julkaistavien sanomalehtien ja niitä vastaavien sähköisten julkaisujen tukemiseen, viittomakielisten vastaavien sähköisten julkaisujen tukemiseen sekä ruotsinkielisten uutispalvelujen

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

tuottamisen tukemiseen. Määrärahaa saa käyttää myös sellaisten saamen- tai karjalankielisten sisältöjen tuottamiseen, jotka liittyvät suomen tai ruotsin kielellä julkaistaviin sanomalehtiin.

Selvitysosa: Määrärahalla on tarkoitus edistää kotimaisen lehdistön ja tiedonvälityksen moniarvoisuutta ja monipuolisuutta.

2015 talousarvio	500 000
2014 talousarvio	500 000
2013 tilinpäätös	500 000

(43.) *Digitaalisten palveluiden toimintaympäristön kehittäminen* (siirtomääräraha 3 v)

2013 tilinpäätös —

44. *Median innovaatiotuki* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa. Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen media-alan tutkimus-, kehitys- ja innovaatiohankkeisiin.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuoden 2014 myöntämisvaltuuden mukaisia avustuspäätöksiä voidaan tehdä siltä osin kuin valtuutta ei ole käytetty.

Selvitysosa: Vuoden 2014 toisessa lisätalousarviossa on myönnetty 30 milj. euron valtuus median innovaatiotuen myöntämiseen sekä 10 milj. euron määräraha. Loppuosa avustuksesta otetaan huomioon vuosien 2015 ja 2016 talousarvioissa. Kumpanakin vuonna osoitetaan tarkoitukseen 10 milj. euroa. Median innovaatiotuen tarkoituksena on edistää media-alan rakennemuutosta ja tukea uusien journalististen sisältöjen, palvelujen ja ratkaisujen luomista ja kehittämistä digitaalisessa toimintaympäristössä.

2015 talousarvio	10 000 000
------------------	------------

50. *Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 21 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueella annetussa laissa tarkoitetun Viestintäviraston myöntämän valtion tuen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Viestintävirasto oikeutetaan solmimaan maakuntaliittojen ja teleyritysten kanssa sopimuksia siten, että niistä aiheutuu aikaisemmat sopimukset mukaan lukien valtiolle menoja enintään 75 milj. euroa.

Selvitysosa: Laki laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla sekä maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain muutos tulivat voimaan 1.1.2010. Tarkoituksena on, että laajakaistarakentamisen tukemiseen käytetään Viestintäviraston päätöksillä tämän momentin määrärahaa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksien päätöksellä maaseudun kehittämiseen myönnettävästä tuesta säädetyssä laissa tarkoitettua momentin 30.10.61 määrärahaa. Valtion tuen edellytyksenä on, että hankekohtaisesti kunnat sitoutuvat rahoittamaan oman osuutensa julkisesta rahoitustuesta. Julkinen rahoitustuki voi olla enintään 2/3 hankkeen kustannuksista. Valtion rahoitusosuus on enintään 33 % laajakaistahankkeen tukikelpoisista kustannuksista ja kunnan rahoitusosuus 33 %. Valtion maksuosuus on kuitenkin enintään 58 % ja kunnan osuus 8 % niissä kunnissa, joissa hankkeen rahoittaminen muuten muodostaisi kohtuuttoman taloudellisen rasitteen. Kuntakohtaisen maksuosuuden määräytymisperusteista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset maksavat vuosina 2010—2013 laajakaistahankkeiden valtion osuuden 25,15 milj. euroa momentilta 30.10.61. Näissä hankkeissa kunnan maksuosuus on 22 %. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset pyytävät Viestintäviraston lausunnon ennen valtiontukipäätöstä.

Valtuuden tarkistamisella 64 milj. eurosta 75 milj. euroon varmistetaan haja-asutusalueiden laajakaistahankkeen puitteissa jo käynnistettyjen hankkeiden rahoituksen valtion osuuden riittävyys hankkeesta vuoden 2013 aikana tehdyn väliarvioinnin mukaisesti. Rahoituksen kysyntä on ylittänyt hankkeen käynnistysvaiheessa arvioidun. Valtuuden tarkistaminen aiheutuu myös tarpeesta hankkeen rahoittamiseen, koska hankkeita ei enää vuonna 2015 voida rahoittaa momentilta 30.10.61.

Valtioneuvosto on asettanut 4.12.2008 tehdyllä periaatepäätöksellä tavoitteeksi, että 31.12.2015 mennessä kaikkialla maassa on kysynnän mukaisesti saatavilla 100 megabitin yhteydet mahdollistava valokuitu- tai kaapeliverkko tai muu ominaisuuksiltaan näihin rinnasteinen verkko, johon liitettävällä enintään kahden kilometrin pituisella kiinteällä tai langattomalla tilaajayhteydellä ainakin 99 % vakinaisista asunnoista sekä yritysten ja julkishallinnon organisaatioiden vakinaisista toimipaikoista voidaan käyttää erittäin suuria yhteysnopeuksia vaativia viestintä- ja muita tietoyhteiskunnan palveluita.

Myöntämisvaltuutta arvioidaan uusittavan noin 20 milj. euroa. Valtuuden uusiminen aiheutuu laajakaistatukimyöntöpäätösten tekemisestä useana varainhoitovuonna.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2015	2016	2017	2018—	Yhteensä vuodesta 2015 lähtien
Ennen vuotta 2015 tehdyt sitoumukset	10 000	3 500	2 000	-	15 500
Vuoden 2015 sitoumukset	5 300	10 200	16 000	-	31 500
Menot yhteensä	15 300	13 700	18 000	-	47 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Haja-asutusalueiden laajakaistahankkeen loppuunsaattaminen	11 000
Yhteensä	11 000

2015 talousarvio	21 500 000
2014 talousarvio	10 500 000
2013 tilinpäätös	18 870 000

60. Siirto valtion televisio- ja radiorahastoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 507 948 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 3 §:n nojalla rahastoon tehtävään siirtoon.

Selvitysosa: Valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain (745/1998) 3 §:n mukaan rahastolle suoritetaan korvaus valtion talousarvioon otettavasta määrärahasta Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:ssä säädetyn julkisen palvelun kustannusten kattamiseksi. Määrärahan suuruus tarkistetaan vuosittain kustannustason muutosta vastaavasti, mutta poikkeuksellisesti tarkistuksesta luovutaan vuoden 2015 osalta. Valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 5 §:n mukaan rahaston varoista käytetään Yleisradio Oy:n toiminnan rahoittamiseen vuosittain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu määrä. Varoja voidaan käyttää myös Yleisradio Oy:stä annetun lain 6 a §:ssä

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

tarkoitettua ennakoarvioinnin laatimisesta aiheutuvien palkkioiden maksamiseen ja rahaston hallinnoimiseen. Rahaston varoja voidaan käyttää muutoinkin televisio- ja radiotoiminnan edistämiseen. Vuonna 2015 edellä mainitut menot käytössä olleen televisiomaksujärjestelmän lakkauttamisesta aiheutuvine menoineen katetaan rahaston televisiomaksuista kertyneistä varoista.

Rahastoon tehtävä siirto Yleisradio Oy:n julkisen palvelun kustannusten kattamiseksi rahoitetaan yleisradioverolla.

2015 talousarvio	507 948 000
2014 talousarvio	507 948 000
2013 tilinpäätös	500 000 000

50. Tutkimus

01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 45 880 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Etelämannen-toiminnasta aiheutuviin menoihin
- 2) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 3) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen.

Valtuus

Ilmatieteen laitos oikeutetaan solmimaan Mars-tutkimusta koskevan METNET/MOI-hankkeen edellyttämien sopimuksia siten, että niistä aiheutuu menoja aiemmat sitoumukset mukaan lukien enintään 3 569 000 euroa.

Valtuutta saa käyttää METNET/MOI- avaruustutkimusohjelman hallinto- ja yleiskuluihin sekä määrärahasta saa maksaa palkkausmenoja enintään kahden henkilötyövuoden verran.

Selvitysosa: Ilmatieteen laitos tuottaa luotettavaa havainto- ja tutkimustietoa ilmakehästä ja meristä. Ilmatieteen laitos on keskeisessä roolissa yhteiskunnan ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tarvittavan perustiedon tuottamisessa. Tämän osaamisensa laitos yhdistää palveluiksi, joita se tuottaa tehokkaasti yleisen turvallisuuden edistämiseksi sekä ihmisten ja ympäristön hyvinvoinnin lisäämiseksi. Laitos havainnoi ilmakehän fysikaalista tilaa, kemiallista koostumusta ja sähkömagneettisia ilmiöitä sekä merten ja erityisesti Itämeren fysikaalista tilaa. Laitos tuottaa myös tietoa ja palveluja ilmakehän ja merien menneestä, nykyisestä ja tulevasta tilasta. Laitos tekee korkeatasoista tutkimusta erityisesti painopistealueillaan, joita ovat sää ja turvallisuus, ilmastonmuutos ja yhteiskunta, Itämeri ja arktiset alueet sekä liikenne ja energia. Laitos osallistuu aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön. Laitos tähtää toiminnassaan kestäväen kehityksen edistämiseen.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Ilmatieteen laitokselle vuodelle 2015 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluissa liikenteen ja viestinnän toimialoille asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita sekä hallinnonalalle asetettuja yhteisiä tavoitteita.

	2013	2014	2015
Tulostavoite	toteutuma	tavoite	tavoite

TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	2013 toteutuma	2014 tavoite	2015 tavoite
Tulostavoite			
Sovelletaan tutkimuksessa saatuja uusimpia tietoja mm. ilmastomallien sekä havainto-, ennustus- ja varoitusjärjestelmien ja muiden palveluiden kehittämisessä.			
Lämpötilaennusteiden osuvuus, 1 vrk, %	86,4	84,0	84,5
Lämpötilaennusteiden osuvuus, 2—5 vrk, %	72,5	71,0	71,5
Sateen ennustettavuus etukäteen, tuntia	100,7	102	104
Tuulivaroitusten osuvuus, % ¹	-	-	81
Lentopaikkaennusteiden osuvuus, %	90,9	89	89
Sää- ja meripalveluiden toimitusvarmuus, %	99,1	98	98
Kehitetään liikenne- ja viestintäalalla tarvittavaa osaamista ja asiantuntemusta sekä tuotetaan tietoa lainsäädännön ja poliittisen päätöksenteon pohjaksi.			
Sidosryhmien tyytyväisyys Ilmatieteen laitoksen toimintaan (asteikko 1—5)	4,04	4,0	4,0
Asiakastyytyväisyys (asteikko 1—5)	4,12	4,0	4,0
Tuetaan tutkimuksen keinoin mm. ilmastonmuutokseen sopeutumista toimien laaja-alaisesti yhteistyössä muiden alan toimijoiden kanssa.			
Ulkopuolinen tutkimusrahoitus, 1 000 euroa	15 034	11 000	12 300
Kansainvälisesti ennakkotarkastetut artikkelit, kpl	336	270	280
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS			
Hallinnonalan toiminnan tuottavuutta parannetaan.			
Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	120	100	102
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	-99	100	100
Ulkopuolisen rahoituksen osuus yhteisrahoitteisen tutkimustoiminnan kustannuksista, %	65	50	50
Työn tuottavuuden kehittyminen, %	-0,5	1	1
Kokonaistuottavuuden kehittyminen, %	1,88	2	2

¹⁾ Tavoitetta on uudistettu vuonna 2015.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon nettobudjetoitavina tuloina maksullisen palvelun tulot, EU:lta ja muilta yhteistyösapuolilta saatavat yhteisrahoitteisten sopimustutkimusten tulot ja muut tulot. Etelämanner-toimintaan on varattu 849 000 euroa. Suomen Etelämanner-toiminta perustuu kansainväliseen sopimukseen. Eurooppalaiselle tutkimusinfrastruktuuritiekartalle hyväksytty ICOS-hanke (Integrated Carbon Observing System) on merkittävä kasvihuonekaasujen päästövähennysten todentamisen ja seurannan kannalta. Ilmatieteen laitoksen osuus hankkeen Suomeen sijoittuvan päämajan infrastruktuurin ylläpidosta 1,25 milj. euroa sisältyy momentin määrärahaan

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Bruttomenot	75 493	68 250	68 180
Bruttotulot	28 119	21 000	22 300
Nettomenot	47 374	47 250	45 880

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	2013	2014	2015
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	10 673		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	10 496		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2013	2014	2015
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Tuotot			
Julkisoikeudelliset suoritteet	1 763	1 184	1 184
Liiketaloudelliset suoritteet	5 077	5 002	5 002
Siviili-ilmailulle annettavat suoritteet	6 398	3 814	3 814
Tuotot yhteensä	13 238	10 000	10 000
Kustannukset			
Julkisoikeudelliset suoritteet	1 790	1 184	1 184
Liiketaloudelliset suoritteet	4 233	5 002	5 002
Siviili-ilmailulle annettavat suoritteet	6 039	3 814	3 814
Kustannukset yhteensä	12 062	10 000	10 000
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-)			
Julkisoikeudelliset suoritteet	-27	0	0
Liiketaloudelliset suoritteet	844	0	82
Siviili-ilmailulle annettavat suoritteet	359	0	0
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-) yhteensä	1 176	0	82
Kustannusvastaavuus, %			
Julkisoikeudelliset suoritteet	-99	100	100
Liiketaloudelliset suoritteet	120	100	102
Siviili-ilmailulle annettavat suoritteet	106	100	100
Kustannusvastaavuus, % yhteensä	110	100	100

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2013	2014	2015
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
— muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	7 736	7 000	7 000
— EU:lta saatava rahoitus	4 402	2 000	3 300
— muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	2 896	2 000	2 000
Tuotot yhteensä	15 034	11 000	12 300
Hankkeiden kokonaiskustannukset	23 654	22 000	24 600
Omarahoitusosuus (tuotot - kustannukset)	-8 620	-11 000	-12 300
Omarahoitusosuus, %	36	50	50

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 USD)

	2015	2016	2017	2018—	Yhteensä vuodesta 2015 lähtien
Vuonna 2015 tai sen jälkeen tehtävät sitoumukset	304	375	702	2 059	3 440

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Venäjän velkakonversio, METNET MOI	304
Julkisen hallinnon atk-menosäästö, II-kohdennus (HO)	-791
Oikeuspoliittisen tutkimuksen vahvistaminen (siirto momentille 29.40.50)	-33
Palkkaliukumasäästö	-147
Palkkausten tarkistukset	197
Strategisen tutkimuksen rahoitusväline (siirto momentille 29.40.54)	-297
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-231
Valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminta (siirto momentille 23.01.22)	-165
Vuokramenojen indeksikorotus	56
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-65
Tasomuutos	-314
Yhteensä	-1 486

2015 talousarvio	45 880 000
2014 talousarvio	47 366 000
2013 tilinpäätös	47 197 000

Osasto 11 VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

19. Muut veronluonteiset tulot

(02.) Lästimaksut

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja sen tuloarvio otettavaksi huomioon momentin 11.19.06 mitoituksessa. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen lästimaksulain (189/1936) kumoamisesta.

2014 talousarvio	800 000
2013 tilinpäätös	951 022

03. Ratavero

Momentille arvioidaan kertyvän 5 450 000 euroa.

Tuloarvio budjetoidaan suoriteperusteisena.

Selvitysosa: Ratavero perustuu rataverosta annettuun lakiin (605/2003). Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen rataverolain muuttamiseksi. Hallituksen esityksessä tavaraliikenteen rataveroa ei peritä vuosina 2015—2017 osana rikkikompensaatiota ja työmarkkinaratkaisua. Valtion verotulovaikutuksen arvioidaan olevan vuositasolla noin 13,3 milj. euroa. Rataverolain 5 §:n pykälän muuttamisesta annetun lain perusteella momentilta 31.10.78

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

rahoitetun Kerava—Lahti -oikoradan käytöstä peritään investoinnin rataveroa, jonka tuotto on arvioitu 4 200 000 euroksi. Henkilöliikenteeltä perittäväksi rataveroksi arvioidaan 1 250 000 euroa.

2015 talousarvio	5 450 000
2014 talousarvio	18 000 000
2013 tilinpäätös	18 833 293

04. Eräät viestinnän maksut

Momentille arvioidaan kertyvän 28 783 000 euroa.

Selvitysosa: Tietoyhteiskuntamaksu 4 180 000 euroa sekä televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu 1 069 000 euroa, perustuvat tietoyhteiskuntakaareen (HE 221/2013 vp eduskunnan käsiteltävänä tarkoituksena tulla voimaan 1.1.2015). Postitoiminnan valvontamaksu 1 535 000 euroa, perustuu postilakiin (415/2011). Varmennemaksu 208 000 euroa, perustuu lakiin vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista (617/2009). Edellä mainittuja maksuja arvioidaan kertyvän yhteensä 6 992 000 euroa. Näistä toiminnoista aiheutuvat menot on otettu huomioon momentin 31.40.01 määrärahan mitoituksessa.

Toimilupamaksu, yhteensä 21 791 000 euroa, perustuu eräiden radiotaajuuksien huutokaupoista annettuun lakiin (462/2009). Viestintävirasto perii 800 megahertsin taajuusalueella vuonna 2013 toteutetun taajuushuutokaupan tuloksen perusteella toimiluvan saaneilta teleyrityksiltä lain edellyttämän toimilupamaksun. Toimilupamaksut tuloutetaan tasaerissä toimilupakauden viiden ensimmäisen vuoden aikana. Samoin Viestintävirasto perii vuonna 2009 toteutetun huutokaupan tuloksen perusteella toimiluvan saaneilta teleyrityksiltä lain edellyttämän toimilupamaksun.

2015 talousarvio	28 783 000
2014 talousarvio	26 822 000
2013 tilinpäätös	28 378 733

05. Lentoliikenteen valvontamaksu

Momentille arvioidaan kertyvän 11 100 000 euroa.

Selvitysosa: Lentoliikenteen valvontamaksu perustuu lakiin lentoliikenteen valvontamaksusta (1249/2005). Valvontamaksu on 1,20 euroa/matkustaja. Maksu peritään jokaisesta lentoasemilta lähteneestä vähintään kaksivuotiaasta matkustajasta. Maksuvelvollinen on lentoaseman pitäjä. Maksu peritään vain 20 000 euroa ylittävältä osalta. Vuoden 2014 arvio lentoliikenteen valvontamaksukertymästä perustuu arvioon kotimaan ja kansainvälisen liikenteen kehityksestä. Näistä toiminnoista aiheutuvat menot on otettu huomioon momentin 31.20.01 määrärahan mitoituksessa.

2015 talousarvio	11 100 000
2014 talousarvio	11 100 000
2013 tilinpäätös	11 139 305

06. Väylämaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 42 628 000 euroa.

Selvitysosa: Väylämaksu perustuu väylämaksulakiin (1122/2005), jonka perusteella Suomen vesialueella kauppamerenkulkua harjoittavasta aluksesta suoritetaan valtiolle väylämaksua. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen väylämaksulain muuttamiseksi. Hallituksen esityksessä väylämaksu puolitetaan vuosina 2015—2017 osana rikkikompensaatiota ja työmarkkinaratkaisua siten, että väylämaksua alennetaan lastialuksia ja parhaita jääluokkia painottaen.

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Lisäksi väylämaksua alennettaessa otetaan huomioon valtion tulojen vähentyminen 0,8 milj. eurolla lästimakusjärjestelmän kumoamisen vuoksi. Lakimuutoksessa otetaan huomioon myös jäänmurtopalveluiden vapauttaminen väylämaksusta. Valtion verotulovaikutuksen väylämaksun puolittamisen osalta arvioidaan olevan vuositasolla noin 42,1 milj. euroa ja jäänmurtopalveluiden vapauttamisen väylämaksun osalta noin 0,3 milj. euroa. Vuoden 2015 arvio väylämaksukertymästä perustuu vuoden 2014 toteutuma-arvioon siten, että vuonna 2015 liikenteen määrän on arvioitu kasvavan 1,5 %, mikä korottaa tulokertymää noin 1,0 %.

2015 talousarvio	42 628 000
2014 talousarvio	83 010 000
2013 tilinpäätös	81 925 967

07. Katsastustoiminnan valvontamaksu

Momentille arvioidaan kertyvän 7 329 000 euroa.

Selvitysosa: Katsastustoiminnan valvontamaksu perustuu lakiin katsastustoiminnan valvontamaksusta (960/2013). Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen katsastustoiminnan valvontamaksun tarkistamiseksi. Valvontamaksun suuruudeksi esitetään on 2,20 euroa jokaisesta katsastustoimipaikalla aloitetusta katsastuksesta. Katsastusten enimmäismäärän arvioidaan olevan 3,3 miljoonaa katsastusta vuonna 2015. Näistä toiminnoista aiheutuvat menot on otettu huomioon momentin 31.20.01 määrärahan mitoituksessa.

2015 talousarvio	7 329 000
2014 talousarvio	4 785 000

Osasto 12 SEKALAISET TULOT

31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

10. Liikenneviraston tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 18 378 000 euroa.

Selvitysosa: Tulot ovat muiden osapuolten osuuksia yhdessä valtion kanssa rahoitettaviin väylähankkeisiin sekä lipputuloja, jotka ELY-keskukset saavat bruttomallilla järjestämästään linja-autoliikenteestä.

Tuloarvioon sisältyy Kotkan kaupungin rahoitusosuus E18 Koskenkylä—Kotka erillishankkeesta 6 786 000 euroa, Espoon kaupungin osuus Länsimetron liityntäyhteydet -hankkeesta 4 000 000 euroa, Seinäjoen kaupungin osuus Seinäjoen itäinen ohikulkutie-hankkeesta 2 800 000 euroa ja Helsingin kaupungin osuus Pisara-radnan suunnittelusta 340 000 euroa. Joukkoliikenteen lipputuloja arvioidaan kertyvän 4 452 000 euroa.

2015 talousarvio	18 378 000
2014 talousarvio	17 716 000
2013 tilinpäätös	28 945 198

Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 50 000 euroa.

Selvitysosa: Hallinnonalan muiden sekalaisten tulojen arvioidaan olevan noin 50 000 euroa.

2015 talousarvio	50 000
2014 talousarvio	50 000
2013 tilinpäätös	51 058